

ב"ה

רשימת סיפורים

לקט סיפורים ומעשיות

מרבותינו נשיאנו ודברי ימי החסידים

תשורה

משמחת הנישואין של

אחיעזר וחנה שיחיו לנגזם

י' סיון ה'תשע"ו, שנת הקהל

פתח דבר

מאז ומתמיד היוו סיפורי החסידים אבן דרך בדרכה של חסידות חב"ד. המעשיות, האמירות והפתגמים תפסו מקום של כבוד בלבו של כל אחד מעדת החסידים. ליובאוויטש התעטרה והתהדרה במעשיות וסיפורים רבים. חלקם של רבותינו נשיאינו הקדושים, וחלקם של כאלו מראשוני החסידים, שדרכם, פעולתם ומורשתם, הינם לנו כמורי דרך בעבודת ה' ית'.

אדמו"ר הריי"צ מספר שאביו, אדמו"ר הרש"ב, הורה לו לרשום את הסיפורים שמספר לו, והוסיף משם אדמו"ר הזקן על מאמר חז"ל (אבות א, ו): "וְקִנְיָה לְךָ חֵבֶר" - אל תקרי "וְקִנְיָה", אלא "וְקָנָה", לשון קולמוס (היום יום י"ד מנ"א). היינו, שקנה הכתיבה, הקולמוס, צריך להיות החבר, הידיד הקרוב, של החסיד. כל דבר חשוב ובעל ערך, על החסיד לכותבו ולשומרו באמתחתו, למען יעמדו ימים רבים. הוראה זו כוללת בין השאר, ואולי אף בעיקר, את כתיבת הסיפורים ומעשיות החסידים, בכדי שאלו יעמדו לדורות הבאים, להתוות בפניהם את דרך החסידות והנהגת החסידים.

בין השנים תשכ"ז-תשל"א, בעת שהות אבי החתן הרה"ח שמואל מנחם מענדל שיחי' לנגזם בישיבות תורת אמת, תו"ת בכפר חב"ד ותות"ל המרכזית שב-770, נהג לרשום סיפורים ומעשיות שנאמרו במהלך התועדויות, שיעורים ואירועים שונים בהם השתתף. רבים מהסיפורים נאמרו על ידי משפיעים ורבנים ששימשו בעבודת הקודש בישיבות בהן למד באותן השנים.

לפני מספר שנים, ננערו כמה מבני המשפחה - ובהם החתן הרה"ת אחיעזר שיחי' ובן אחותו הת' מאיר חיים שיחי' בריקמאן, והעלו על הגיליון כמה מהחזכרות אשר נדפסו ונתפרסמו במהדורה פנימית - בקרב בני המשפחה.

חוברת זו שלפניכם, הינה מקבץ נבחר הכולל בתוכו אסופת סיפורים שנלקטו ונערכו מתוך כתבים ורשימות אלו, והיא מהווה צבור ואסופה לידע נרחב על תולדות כ"ק רבותינו נשיאינו, מעשי חסידים והנהגות משפיעים.

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

באיזהו מקומן הובאו ציטוטים בשפת האידיש כפי שנאמרו או נכתבו במקורם, וזאת בכדי לשמר את הניחוח החסידי העולה מהן. בכדי להקל על הקורא הובא לאחריהם תרגומם ללה"ק.

למען הדייק וההקפדה על התוכן, הובא בסוף כל אחד מהסיפורים שמו של המספר, ממנו שמע הכותב את הדברים ודייק להעתיקם בשם אומרם. מיעוט מהמעשיות העתיק הכותב מרישומי ידידיו, וגם להם נסמך מקורם כפי ששמעו כותבים אלו.

אך זאת למודעי, אשר כל הסיפורים והפתגמים נדפסו בחוברת זו עפ"י המובא ברשימותיו של הכותב הנ"ל, והאחריות על אמיתותם והדיוק שבהם הינה עליו בלבד.

***

תודתינו נתונה לתמימים לוי יצחק הלוי שיחי' הבר ושלוש דובער שיחי' קוביטשעק על עבודתם והשקעתם הרבה בעריכת קובץ זה והוצאתו לאור.

***

אנו תקווה, אשר חוברת זו תחזק את עבודת ה' ע"פ דרך החסידות של כאו"א מהקוראים, ותוסיף בהתקשרות לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, לקירוב וזירוז התגלותו תיכף ומיד.

משפחת לאופער
קראון-הייטס

משפחת לנגזם
קראון-הייטס

י' סיון התשע"ו, שנת הקהל
יום חתונת הרבנית שיינא בתו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ
ברוקלין, ניו יורק

תוכן ענינים

3	פתח דבר
7	הבעל שם טוב
7	המגיד ממעזריטש
9	כ"ק אדמו"ר הזקן
12	כ"ק אדמו"ר האמצעי
13	כ"ק אדמו"ר הצמח צדק
15	כ"ק אדמו"ר מהר"ש
16	כ"ק אדמו"ר הרשב"ב
26	כ"ק אדמו"ר הרי"צ
31	כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
36	הגה"ק רבי לוי יצחק שניאורסאהן
38	חסידים
43	ר' זלמן זעזמער
44	ר' הלל פאריטשער
46	ר' נטע ממאנאסטירשצינה
46	ר' אברהם זשעבינער
47	ר' שמואל בער באריסאווער
49	ר' שמואל בצלאל שעפטיל (רשב"ץ)
50	ר' שמואל גרונום אסתרמן
52	ר' שלמה זלמן הבלין
53	ר' שילם קוראטין
54	ר' דוד הורודוקער
55	ר' איטשע דער מתמיד

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

- 57 ..... ר' אלחנן דב (חאניע) מרוזוב
- 59 ..... ר' יחזקאל (חאטשע) פייגין
- 62 ..... ר' זלמן משה היצחקי
- 63 ..... ר' ישראל נעוולער
- 63 ..... ר' חיים שאול ברוק
- 64 ..... חסידים ומתנגדים
- 66 ..... אדמו"רי פולין

הבעל שם טוב

א. פעם שאל א' אצל ר"י דובראוויטשער תיקון לאיזה ענין, ואמר לו שאין ביכולתו ליתן תיקון עד"ז. אמר לו הבעש"ט שאילו ידעת עד כמה גדולה החרטה של אותו יהודי על העוון כבר היית מתקן לו תיקון תשובה.

(מר' אלימלך שיחי' צוויבל)

ב. ישנה תורה של הבעש"ט עה"פ (תהילים לב, ב): "לא יחשוב הוי' לו עוון", שאם "לא יחשוב (על) הוי'", הרי שאז "לו עוון".

(מר' משה וובר)

המגיד ממעזריטש

ג. בכל פעם שהי' נולד בן אצל הרב המגיד היו מביאים אותו אליו שיראהו, והיה אומר "ניט דאס האב איך געמיינט" [לא לזה נתכוונתי], והילד הי' מת. כשנולד ר' אברהם (המלאך) יראו מלהביאו אליו, ורק אחר זמן הראוהו להרב המגיד, וכשראהו אמר "בעסערע פאר איהם האב איך אוועקגעשיקט" [טובים ממנו כבר שלחתי].

(מר' יהושע מונדשיין ששמע מר' מיכאל שיחי' מישלובין)

ד. פעם הי' מתנגד שבמשך שבע שנים היה מופרש מעניני העולם והיה יושב ספון בחדרו והוגה בתורה יומם וליל, וחשב שאין ערוך אליו ואין זולתו. אירע ושמע על גדלותו של הרב המגיד, ורצה לנסוע אליו. טרם בואו קבע סימן בליבו, שאם יכבדהו המגיד ויחשיבהו, הוי אומר שחש בו שהוא נעלה ומרומם, וזו תהא ראייה לגדלותו, ואם לא יחוש המגיד ברום דרגתו, הרי זה סימן שאינו גדול כלל, ואזי ישוב לביתו.

הגיע המתנגד למגיד לשבת קודש, וירא והנה אין איש מביט בו ומחשיבו. גמר בדעתו לעזוב מיד בצאת השבת, ולשוב לביתו. בסעודה השלישית, ביקש המגיד מר' זושא מאניפולי לומר דברים. פתח ר' זושא ואמר:

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

"בשמים אומרים "היסתר איש במסתרים ואני" (ירמיה כג, כד), כשיש אחד המסתתר כמה שנים בפרישות, ובכ"ז מרגיש את ה"אני" שיש בו, עליו מוסב ההמשך "לא אראנו".

הבין המתנגד שהדברים מכוונים אליו, ונשאר לשבת וללמוד שם כמה שנים.

אחר זמן, שוב פנה הרב המגיד אל ר' זושא בעת סעודה שלישית וביקש ממנו לומר דברים. אמר ר' זושא: "בשמים אומרים "היסתר איש במסתרים ואני לא", כשיש אחד היושב ולומד ולא מרגיש ב'אני' שיש בו, אזי הוא ה"אראנו".

(מר' אלי' שיחי' לאנדא)

ה. יהודי אחד שלח את חבריו לעשות מסחר באיזו עיר תמורת סכום הגון, ונסעו חבריו ולא שב. אחר זמן רב בעת שנים היהודי את שנתו ראה בחלומו את חבריו עומד לפניו, ויאמר לו שנחלה באמצע מסעו ומת, ובא הנה מעולם האמת לומר לו שאת המעות הוא מסר לרב פלוני.

שאל היהודי את חבריו בחלום מדוע בא רק עכשיו ולא מוקדם יותר, ואמר לו חבריו שלירד מעולם האמת אינו פשוט כלל, אך היום הוא י"ט כסלו, יום ההילולא של המגיד ממעזריטש, והסדר למעלה ביום זה הוא שכל הנשמות עומדות בשורה והמגיד יוצא מהיכלו וסוקר את כולם, ומי שראה פעם את המגיד בחייו זוכה והמגיד עושה לו טובה.

והמשיך החבר לספר שגם עמד בשורה ככולם, ולמרות שלא ראה את המגיד מעולם קרא לו הזמינו המגיד אליו. שאל החבר את המגיד שהרי כאן זה עולם האמת וודאי יודעים שלא ראה מעולם את המגיד בחייו,

קברו של המגיד ממעזריטש באניפולי

רשימת סיפורים

וענה לו המגיד שכשאמו היתה מעוברת עמו בא אצל המגיד, וכעת, הוסיף המגיד, רד למטה וספר לחברך היכן מונחות מעותיך.

וסיים החבר ואמר ליהודי "עתה הנח לי ואחזור למעלה לבקש טובה מאת המגיד".

טרם שעזב שאלו היהודי "ברצוני רק לידע האם גם עתה נמצאים בעולם צדיקים כאלה?", והשיב לו חברו שאכן קיים צדיק כזה בעולם, וזהו ה"רוזשינער".

לימים נסע אותו יהודי ל"רוזשינער", ואמר שאינו רוצה שום דבר תורה, יחידות או ברכה, אלא כל חפצו הוא רק להביט על פני הצדיק.

כ"ק אדמו"ר הזקן

ו. השפאלער זיידע (או הוואלפער) אמר על אדמוה"ז: "מיר האבן אלע געגעסן פון איין שיסל, ער האט צוגענומען די געדיכטע" [כולנו אכלנו מקערה אחת, והוא לקח את החלק המובחר].

(מר' משה לייב שפירא)

ז. המשל הידוע של אדמוה"ז על בן המלך שחלה, והתרופה היחידה הייתה שחיקת היהלום היקר שבכתר המלך וכו', שאמר אדמוה"ז בהוראת הרב המגיד לר' פינחס מקוריץ, בעקבות שראה ר' פנחס דף של דא"ח בבית הכסא, הנה משל זה נדפס בספר קבלה בשם אַלְיָמָה מאת הרמ"ק.

(מר' משה לייב שפירא)

ח. הרד"צ חן סיפר שלאדמוה"ז הייתה מעטפה, ובה כתבי הבעש"ט. והייתה מעטפה זו יקרה ביותר לרבי, עד כדי כך שכתב עליה שלאף אחד אסור להסתכל בה, ומי שיסתכל - הרבי אינו מוחל לו, לא בזה ולא בבא.

פעם פרצה שריפה במקום, ובין השאר נשרפה גם מעטפה זו. לאחר השריפה, חיפש הרבי רבות את המעטפה, וכשלא מצאה, שאל את אדמו"ר האמצעי אם ראה אותה, או שהעתיק את תוכנה. ענה לו האדמו"ר האמצעי שלא, משום שאמר הרבי שמי שיסתכל בה, אינו מוחל לו לא בזה ולא בבא.

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

ע"כ אמר לו אדמוה"ז "האם על דא"ח דארף מען ניט האבן קיין מס"נ?" [האם לא צריך למסור את הנפש על דא"ח?].

(מר' משה לייב שפירא)

ט. כ"ק אדמוה"ז אמר פעם שהיה בכוחו של הבעש"ט לפעול גילוי יראה. עילאה בדומם ממש, ובכוחו של המגיד היה לפעול גילוי זה בתינוק בן יומו.

(מר' אלימלך שיחי' צוויבל)

י. אחת מהטענות כלפי כ"ק אדמוה"ז היתה שחסידים לובשים איצטאל של חסידות וכו', ולפועל הם רחוקים מדרגא זו. וענה על כך אדמוה"ז שישנו פסק מפורש במשנה (פאה ח, ט) דכל העושה עצמו חיגר או סומא אינו נפטר מן העולם עד שנעשה חיגר או סומא, וממילא וודאי שסוכ"ס ייעשו חסידים.

(מר' אלימלך שיחי' צוויבל)

יא. אדה"ז אמר פעם שאילו היה בכוחו היה מתקן כמה דברים: א. לחוג יום טוב שני גם בארץ ישראל. ב. לומר שיר השירים במקום קבלת שבת. ג. לברך 'להניח תפילין' בפתח, ולא 'להניח' בקמץ.

ובספר ליקוטי סיפורים כתב שהדבר הג' הוא להעלות לדוכן בכל ימי החול גם בחוץ-לארץ, ולכאורה אינו נכון, דהא מעשה רב שכ"ק אדמו"ר נשי"ד לא רצה שיעלו לדוכן כל יום אף בא"י.

(מר' יהושע מונדשיין, ועיין בלקרשו"מ אות ל"ג וש"נ)

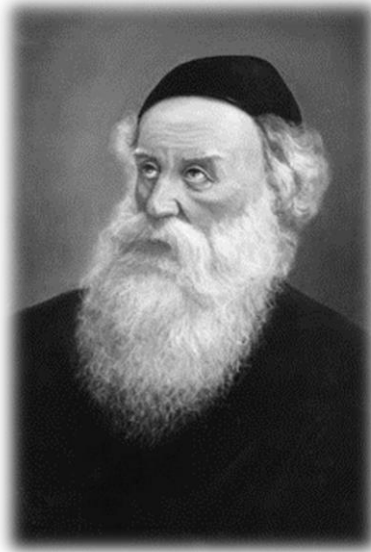
יב. ידוע שאדמוה"ז היה אומר תורות קצרות עם ניגון, ופעם אמר 'אמורי' (משבעת האומות) "דער זאגער, קוק אהין, קוק אהער, קוק אף אלע זייטען, און ער איז מטמא דעם נפש" [האומר, הבט לפה, הבט לשם, הבט לכל הכיונים, והוא מטמא את הנפש].

(מר' ניסן נעמנאו)

יג. אומרים בשם אדמוה"ז דכשחתן וכלה הולכים להכיר זה את זה, היינו שהולכים להיוודע אם הוכרז מלמעלה ע"ד שידוך זה.

(מר' יוחנן גורדון)

רשימת סיפורים

תואר פני כ"ק אדמו"ר הזקן

יד. ר' אברהם מקאליסק שאל את כ"ק אדמוה"ז, מדוע עשה את בנו (אדמו"ר האמצעי) "אין גאנצען חסידות" [כולו חסידות].

(מר' משה לייב שפירא)

טו. כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ סיפר שכ"ק אדמוה"ז למד עם הרב"ש (בנו של האדמו"ר הצ"צ) וסבו של כ"ק אדמו"ר נשי"ד) בקטנותו, וביאר לו את המשנה הראשונה במסכת בבא-קמא "ארבעה אבות נזיקין":

'שור' - הוא המסתכל בכל מקום שרוצה, 'בור' - זהו מי שהוא ריק, 'מבעה זה השן' - זהו "עסן עסט זיך", וה'הבער' - זהו הקאכטסקייט.

ובעת שסיפר זאת כ"ק אדמו"ר הרי"צ שאלו אחד השומעים דהרי רב אמר שמבעה זהו אדם המזיק, וענה לו כ"ק אדמו"ר שאדם זהו המזיק הכי גרוע.

(מר' שלמה חיים קסלמן)

טז. פעם ישבו יחדיו כ"ק אדמוה"ז וכ"ק אדמו"ר האמצעי, והיה עוד א' עמהם, והתחיל אותו האיש לומר ש'הסבא' אברהם אבינו היה בסדר, 'הדוד' יצחק ג"כ, אבל ליעקב הרי היה את המעשה עם המקלות וכו'.

למחרת אמר כ"ק אדמוה"ז מאמר ד"ה 'האבות הן הן המרכבה', ואמר כ"ק אדמו"ר האמצעי שצריכים ליתן לההוא לחיים, וד"ל.

(מר' אורי בן שחר, וכמדומה שאמר בשמו של ר' חיים שאול ברוק)

ב"ק אדמו"ר האמצעי

יז. אדמו"ר האמצעי אמר: "סאי"ז ידוע אז דער בעש"ט'ס נשמה האט געדארפט נאך אמאל אראפקומען אף דער וועלט, און דאס בין איך. ער רעדט א-ל דעות הוי', ד"ע און ד"ת, און דאס רעדט איך" [ידוע שנשמת הבעש"ט היתה צריכה לירד שוב לעולם, וזהו אני. הוא דיבר א-ל דעות הוי', דעת עליון ודעת תחתון, וזה מה שאני מדבר] (לפי"ז יובן ויומתק סיפור המובא בשמועות וסיפורים עמ' כ"ג, סיפור י"ח).

(מר' משה לייב שפירא)

יח. אדמו"ר האמצעי אמר פעם אשר "מיר דארפ'ן מאכען חסידים קלוג, און משיח וועט זיי מאכען פרום" ["עלינו מוטל לעשות חסידים פקחים, ואילו המשיח יעשה אותם יר"ש"].

(מר' שלמה חיים קסלמן)

יט. פעם בעת שהרהר אדמו"ר האמצעי בדבר מה "האט מען עם געדרייט ארום און ארום, און ער האט גארניט געפיהלט" [סובבהו סחור סחור ולא הרגיש כלום].

(מר' משה לייב שפירא)

כ. פעם ביקש אדמו"ר האמצעי מהגבאי שיצא וישמע מה אומרים עליו לגבי לימוד הנגלה שלו. הלך הגבאי, וכשחזר, אמר לרבי שאומרים עליו שבלימוד החסידות הוא עושה יותר מבלימוד הנגלה. אמר הרבי: "גלויב מיר אז ווען איך לערן איז אין גאון כמותי. נאר איך זשאלעווע די צייט צו טראכטן אין מידות עליונות" [האמן לי שכשאני לומד אין גאון כמוני, רק שאני חוסך את הזמן כדי לחשוב על מידות עליונות].

(מר' משה לייב שפירא)

כ"ק אדמו"ר הצמח צדק

כא. אדמו"ר הצ"צ אמר שיש לו שנים וחצי חסידים, והחצי הוא ר' הלל, שהוא חצי חסיד וחצי רבי.

(מר' שלמה חיים קסלמן)

כב. בימי הצ"צ נודמן שאלה בענין אישה שזנתה, והצ"צ אסרה ואילו הרב הטשערקאסער התירה. כתב לו הצ"צ שמה שאינו מכיר על פניה שום לכלוך של חטא זה אפשר שזהו משום שמחקה כל רושם החטא ע"י הדמעות הרבות ששפכה ע"ז.

(מר' אלימלך שיחי צוויבל)

כג. פעם הביאו חפץ עשוי זהב להצ"צ, ואמר שזה שייך לבנו, אדמו"ר מוהר"ש.

כד. שנת תר"ג, הייתה שנה בעייתית, והצ"צ ציווה שאף חסיד לא ייסע אליו, לליובאוויטש. ר' פרץ טשערניגאווער (חן), חפץ במאוד לנסוע, והחליט שייסע. שלח ר' פרץ את בנו שיחפש עבורם עגלה שתוכל להסיעם לליובאוויטש. וציווה הרב דנעוול לכל בעלי העגלה שבאזור, שאסור להם להסיע את ר' פרץ לליובאוויטש, מכיוון שהרבי אינו רוצה שייסעו.

לאחר חיפושים רבים, השיגו ר' פרץ ובנו עגלה שנשאה קמח, ונסעו עימה לליובאוויטש. כשהגיעו, אמרו החסידים ששם להצ"צ שר' פרץ הגיע, אך כולו לבן, מראשו ועד רגלו (מהקמח). ציווה הצ"צ, והביאו לר' פרץ ובנו חליפות בגדים. לעת מנחה, דיברו בני הצ"צ ביניהם, האם אפשר שהרבי יאמר חסידות לכבוד האורחים.

ר' הלל מפאריטש היה באותו הזמן בליובאוויטש, והמהרי"ל ביקש ממנו שייגש לרבי, ויבקש ממנו לומר חסידות לכבוד האורחים. ר' הלל החל בהכנות, סידר את כובעו, את אבנטו וכו', ואז ניגש אליו כ"ק אדמו"ר מוהר"ש, ואמר שלדעתו אין כדאי שר' הלל יהיה זה שייגש לרבי, והוא לא יוכל לפעול את העניין כדבעי. אלא מוטב שר' פרץ, האורח, ייכנס.

כנס ר' פרץ, ושאלו הצ"צ מדוע בא, והרי ציווה שלא יבוא אף חסיד לליובאוויטש? השיב ר' פרץ, שהוא לא בא בתור חסיד. אלא רק בא בכדי להיודע מה שלום הרבי, ומה מצבו. וכך דיברו הרבי ור' פרץ, עד ששאל ר'

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

פרץ האם אפשרי שהרבי יאמר חסידות? הצ"צ הסכים, אך התנה זאת בכך שלא יהיו יותר מעשרה נוכחים בזמן אמירת הדא"ח.

ר"י פאלטאווער סיפר ששמע זאת מר' מאיר שמחה, והיה מתרגש מאוד בעת סיפור זה. משום שבסיפור נראה ההבדל בין קאפוסט לליובאוויטש.

(מר' יואל שיחי' כהן)

כה. אדמו"ר הצ"צ אמר על ר' אייזל נ"ע "ער קען דאך לערנען א"ס" [הוא יכול ללמוד א"ס].

(מר' שלמה חיים קסלמן)

תואר פני כ"ק אדמו"ר הצמח צדק

כו. פעם אמר בעל חידושי הרי"ם דידוע במה שנאמר אודות משה רבינו "ותחסרהו מעט מאלוקים" (תהילים ח, ו) דהיינו שמשה לא השיג בחייו רק מ"ט שערי בינה, ולשער הנו"ן הגיע רק ביום הסתלקותו. וסיים, שהצ"צ מקבל כעת את שער הנו"ן. ובשעת מעשה היה עת הסתלקות כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

(מר' שמואל לוויטין)

כז. אחד מגדולי ישראל אמר פעם שנשמות הנמצאות זמן רב בעולם האמת אינם יכולים ללמד זכות על ישראל בבי"ד של מעלה משום שאינם מכירים הנסיונות שיש בזמן הזה, ולזאת צריך צדיקים מהדור הזה. וסיים, שר' מענדל (דהיינו כ"ק אדמו"ר הצ"צ) יכול ללמד זכות על הדור. ובשעת מעשה היה עת הסתלקות כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

(מר' שמואל לוויטין)

ב"ק אדמו"ר מהר"ש

כח. כבר מעת ילדותו אהב אדמו"ר מהר"ש ללמוד נ"ך, והיה מנצל עיתות פנאי ללימוד ועיון בו. באחד השנים לקח עבורו אביו אדמו"ר הצ"צ מלמד שהיה למדן גדול מעיר רודניא, ושמו ר' אברהם אשכנזי.

פעם בעת לימודו עמו, הגיעו לסוגיא מוקשה בגמרא, ור' אברהם התעמק מאוד בהבנת הפשט. לפתע שם לב שהתלמיד הצעיר - אדמו"ר המהר"ש - אינו מביט כלל בגמרא, אלא מציץ מתחת לשולחן ומעיין בספר נ"ך המוחבא שם.

שאל ר' אברהם את אדמו"ר המהר"ש "צי איז יעצט א צייט אף לערנען נ"ך, ס'איז דאך א שווערע גמ"י [וכי כעת הזמן ללמוד נ"ך? והרי זו גמרא קשה!], והשיב לו אדמו"ר המהר"ש שכבר הסתכל בגמרא. אמר לו ר"א שאם כן שיאמר את הפשט בסוגיא, ואכן ביאר אדמו"ר המהר"ש את מהלך הגמרא. כיון שכך, הלך ר"א אל אדמו"ר הצ"צ ואמר לו שהוא כבר אינו יכול להיות המלמד של בנו.

(מר' זלמן סקאבלא)

כט. אדמו"ר מהר"ש אמר: "אויב א איד זאגט **איך דארף** איז דאס טמטום המוח, אייב ער זאגט **איך וויל** איז דאס טמטום הלב". [באם יהודי אומר **שאני צריך** זהו טמטום המוח, ובאם הוא אומר **שאני רוצה** זהו הרי טמטום הלב].

(מר' שלמה חיים קסלמן)

ל. אדמו"ר מהר"ש ציווה פעם להחסיד ר' מוניע מאנעזסאהן שיסע למלון ויתבודד שם וילמד מאמר פלוני ארבע מאות פעמים, ולימים אמר ר' מוניע שמאמר זה עומד לנגד עיניו בכל עת ובכל מקום שהולך או עומד בו.

(מר' שלמה חיים קסלמן)

לא. אדמו"ר המהר"ש אמר שהחילוק בין אתרוג מקלבריה לאתרוג מא"י, שאף שהאתרוג מא"י הוא הדר והבא מקלבריה הוא מלא בליטות ואעפ"כ אנו מהדרים אחר אתרוג מקלבריה, והוא כמו החילוק פון א מענטש מיט חסרונות ביז די מעלות פון א מענטש [בין אדם עם חסרונות למעלות שישנם בבן האדם]

(מר' אבא פליסקין)

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

לב. אדמו"ר מהר"ש אמר, ש"בשעת ער גייט צו הקפות, גיסט זיך בא עם בלוטיקע טרערן אין הארצן" [בעת ההליכה להקפות מוזגים בליבו דמעות של דם].

(מר' שלמה חיים קסלמן)

כ"ק אדמו"ר הרש"ב

לג. פעם נכנס אדנ"ע עם אימו לזקנו, הצ"צ. ולקחו הצ"צ אצלו, וכדרך הילדים, טיפס אדנ"ע און האט גיקאמט די בארד [וסירק את הזקן]. ואמר הצ"צ לאימו: "פרעג בא עם וויפל חילוקים ער וועט מאכן אין מיינעם א מאמר" [שאלי אצלו כמה חילוקים יעשה במאמר אחד].

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

לד. אדנ"ע סיפר לר"י לנדא שבקטנותו החזיקו הצ"צ והעביר ידו על זקנו, ואמר (בתנועות הידיים לצדדים): "נו, דאס איז א ענין". כשיצא ר"י וסיפר זאת, אמר לו ר' זלמן הבלין שפעם אמר לו הרבי "איך האב א יד אין קבלה, ווייל מיין האנט איז געווען אין זיידען'ס בארד" [יש לי יד בקבלה, היות וידי היתה בזקנו של הסבא].

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

לה. פעם הציע רד"צ חן לאדנ"ע, שילכו יחד לשמוע דא"ח מאדמו"ר מוהר"ש, ואדנ"ע סירב באומרו שהלא יש דא"ח שאפשר ללומדו, ומדוע לבקש עוד? הוסיף רד"צ והפציר באדנ"ע שילכו, ולבסוף נעתר אדנ"ע, והוחלט שילכו למחרת בבוקר.

תואר פני כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב

רשימת סיפורים

בבוקר, כאשר הלך רד"צ לאדנ"ע, מצאו שהוא מקושש עצים עבור אדמו"ר מוהר"ש. הלכו שניהם יחד לאדמו"ר מוהר"ש, וכשכנסו לחדרו ואמרו מה רצונם, אמר להם אדמו"ר מוהר"ש (בקפידא): "חסידות?! חסידות?! וואס איז דאס מיט אמאל חסידות? [מה פתאום חסידות?!]". אך לאחר שראה אדמו"ר מוהר"ש שאדנ"ע נעשה זייער בלייד [חיוור] אמר: "נו, איך וועל קומען זאגן חסידות" [אבוא לומר חסידות].

(מר' משה לייב שפירא)

לו. כשהיה אדנ"ע אברך צעיר, אמר עליו כ"ק אדמו"ר המוהר"ש, שבזמן התפילה עומד הוא בדרגא של 'כלות הנפש' ממש, ולא הייתה עצה לעוצרו מזה, אלא שיגש אליו החסיד רק יעקב מרדכי, הרב מפאלטאווא, וישאלו איזה עניין בדא"ח.

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

לו. כ"ק אדמו"ר מהר"ש אמר לבנו כ"ק אדנ"ע אשר משמו יאמרו תורה עד סוף כל הדורות.

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

לח. כ"ק אדנ"ע לא עסק מימיו במסחר כלל, ולאחר הסתלקות אביו, כ"ק אדמו"ר מוהר"ש, טען אדמו"ר נ"ע בפני אחיו שאביהם הרבי לא רצה שיעסקו במסחר, אך אחיו לא הקשיבו לדבריו, ודבר זה נגע לכ"ק אדמו"ר נ"ע. התיישב כ"ק אדמו"ר נ"ע על הארץ, ואמר שיבוא כ"ק אביו הרבי ויאמר מה לעשות וכו'. לפתע נעמד אדנ"ע מלוא קומתו, אימו הרבנית רבקה החווירה ואחיו נפל על צידו. היינו שאדמו"ר נ"ע פעל שיראו בהקיץ שבא כ"ק אדמו"ר מוהר"ש.

ובשעת מעשה כשנפל אחיו של כ"ק אדמו"ר נ"ע ניגש אחד הנוכחים להרימו, ונשתתקה ידו ר"ל.

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

לט. פעם בעת התועדות של שבת-תשובה פנה כ"ק אדמו"ר מוהר"ש ב' לר' אברהם אשכנזי ושאלו "וואס איז דער חילוק פון א צרס'קן יונגערמאן ביז אן אלטן חסיד", וענה בעצמו "א צרס'קר יונגערמאן קען זאגן אן אלטן חסיד וואס ער האט געטאן מיום הולדו", והחל אדמו"ר הרש"ב לומר לר"א את כל

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

קורות חייו, ואף שהוא היה חסיד ויר"ש גדול, פנו המסובים לאחוריהם שלא לשמוע מה שאומר לו.

אח"כ הורה לו אדמו"ר נ"ע ללמוד משניות סדר קדשים בע"פ, כיון שיכול להיות שיפטר מן העולם בעש"ק ויהיה מוכרח לשכב עד מוצש"ק טרם הקבורה, ובמילא "זאל ער האבען וואס צו טראכטן" [שיהיה לו מה לחשוב]. הבין ר' אברהם שאם כן הרי ודאי שיפטר בעש"ק, וע"כ כתב בצוואתו שיקברוהו מיד ביום מותו. ובאמת ארע שנפטר ביום ו' מימות החורף הקצרים, אבל כולם פנו מעיסוקם וקברוהו עוד בטרם כניסת השבת.

(מר' זלמן סקאבלא)

מ. בבית המדרש בליובאוויטש דלקו רק ארבעה נרות, ולכן היה חשוך מעט. בעת שנתחדשו נורות החשמל, הביאו שני מנורות וקבעום להאיר. באחד המועדים הדליקום קודם שנכנס אדמו"ר הרש"ב לומר מאמר, אך אלו הרעישו ביותר ובלבלו את אדמו"ר נ"ע מאמירת המאמר, ולא גמר אמירתו.

(מר' זלמן סקאבלא)

מא. באחת מהתוועדויות שמחת תורה אמר כ"ק אדמו"ר נ"ע שמש"ח יבוא לליובאוויטש. הרב ארלוזורוב (רבה של חרקוב) שהיה נוכח במקום הקשה מהכתוב (זכריה יד, ד) "ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים", והשיב לו אדמו"ר נ"ע שענין הזית הוא שמוציא 'שמן', וכיון שפנימיות התורה נמשלה ל'שמן', הרי שמש"ח יבוא לליובאוויטש ששם לומדים פנימיות התורה.

(מר' שלמה חיים קסלמן)

מב. כ"ק אדנ"ע היה מכנה את המשך תרס"ו בשם "דער יום טוב".

(מר' משה לייב שפירא)

מג. פעם אמר אדנ"ע "אז חסיד קומט אף יענער וועלט זאל ער זאגן איך זוך מיין רבי'ן" [כשחסיד מגיע לעולם הבא שיאמר שמחפש אחר רבן].

(מר' משה לייב שפירא, והוסיף שר' אלטר שמחוביץ ביקש ממנו שאחר פטירתו יאמר כן מעל קברו, וכך עשה)

מד. ר' אליהו לנדא סיפר שלפני חג הפסח, ארע פעם אשר באו הג.פ.או. לעשות חיפוש בבית אדנ"ע. אחד מהשוטרים לקח קופסת טבק המיועד לסגירות. כשיצאו השוטרים מהבית, אמר אדנ"ע לאביו רי"ל, שילך ויאמר

רשימת סיפורים

לשוטרים שיחזירו לו את הטבק, ובתמורה ייתן להם קופסה של סיגריות מוכנות (הדבר היה חשוב לאדנ"ע, משום שהטבק שלקחו היה מיוחד, שבו היה משתמש בחג הפסח). הלך הרי"ל לאומר להם זאת, וכשהוציא השוטר את הטבק מכיסו, נפתחה הקופסה. כששמע זאת הרבי, אמר אינו מעוניין בטבק. המשיכו השוטרים והלכו לעשות חיפוש בבית אחר, ובחדר שם עמדה קופסה גדולה של טבק. הניח שוטר אחד את ידו על הרובה, ובעזרת הכידון פתח את הקופסה, ומבלי משים, נפלט כדור מהרובה, ופגע בחבירו שכנגדו, שמת בו במקום. ההרוג היה אותו שוטר שלקח את הטבק מבית הרבי.

(מר' מנחם מענדל חנוזין)

מה. בזמן אדנ"ע הגיעו פעם ב' אורחים לתומכי תמימים. וכשראו איך שהתמימים לומדים דא"ח, אמרו שאדנ"ע החזיר את העולם 50 שנה לאחור. כששמע ע"כ אדנ"ע, הגיב: "50 שנה? - 100 שנה!".

מו. אחד מהחסידים קירב פעם יהודי לקיום תומ"צ, וכתב ע"כ לאדנ"ע. לאחר מכן ארע פעם שאותו מקורב התבטא בצורה לא ראויה שלא התאימה למעמדו ומצבו. כתב זאת החסיד שקרבו לאדנ"ע, והשיב לו הרבי, שביום ההוא או בלילה ההוא, קרא אותו יהודי עיתון טרם שנתו, ובאמצע הקריאה התנמנם. משום זה שייך שיאמר אמירה שאינה בערך לגמרי למעמדו ומצבו.

מז. פעם נכח אדמו"ר מוהרש"ב באסיפה של גדולים מהמתנגדים, וטעם מאחד המאכלים שהיו על השולחן, והרעישו אותם גדולים שלפי דעתם בדין קדימה בברכות היה צריך כ"ק אדמו"ר לאכול מאכל אחר תחילה, וענה כ"ק אדמו"ר שהוא נוקט כשיטת הרא"ש, ושוב הרעישו אותם הגדולים ואמרו שאף הרא"ש לא אווז בסברה זו.

לפתע נכנס ר' חיים בריסקער ז"ל, ושאל לפשר הענין, וסיפרו לו את דבר המאורע. הרהר מעט ר' חיים, ואמר שגם לדעתו הרא"ש לא ס"ל כהנהגת אדמו"ר נ"ע. אמר כ"ק אדמו"ר: אם אתם אומרים כן, נו. אך אני אומר שהנני נוהג כשיטת הרא"ש. כיון שבמקום האסיפה לא היתה גמרא בהישג יד, הלך הר"ח להביא גמרא מחדרו לבדוק דברי הרא"ש.

אדהכי והכי, הביט אדמו"ר נ"ע בשעון ואמר שהשעה מאוחרת והרופאים הורו לו לילך לישון לא יאוחר מחצות הלילה, והלך לחדרו. כשחזר ר' חיים (או ב"כ) עם הגמרא היה זה אחר שחזר כ"ק אדמו"ר את החדר, ועיינו ברא"ש וראו שאכן כתוב בו כשיטת אדמו"ר נ"ע.

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

חש ר' חיים שלא בנוח עקב כך, והלך לחדרו של כ"ק אדמו"ר לבקש מחילתו. כשבא, היה אדמו"ר נ"ע אחר קשהמ"ט ולא היה אפשר לדבר איתו.

תלמידו של ר' חיים סיפר שבאותו הלילה נדדה שנתו של ר"ח, ומיד בבוקר פנה לאדמו"ר נ"ע וביקש את סליחתו. ענה לו כ"ק אדמו"ר שלא את סליחתו עליו לבקש, כי אם את סליחת הרא"ש. שב ר' חיים בהתפעלות אל הגדולים ואמר "ער הייסט גאר בעטן מחילה דעם רא"ש" [הוא אומר שאת המחילה יש לבקש מהרא"ש].

הגאון ר' חיים הלוי סולובייצ'יק מבריסק

(מר' זלמן סקאבלא ששמע מתלמידו של ר"ח בריסקער)

מת. פעם כשחזר כ"ק אדנ"ע מאסיפת הרבנים, דיבר אודות יראה עילאה, ואמר: "ווען מתנגדים וואלטן וויסען פון דעם, וואלטן זיי זאגען אז זיי האבן עס שוים" [כאשר המתנגדים ידעו מכך, יאמרו שכבר ישנו אצלם].

(מר' משה לייב שפירא)

מט. כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב אמר פעם שמוטב להתפלל חמש דקות בכוונה מלהתפלל במנין (ויש לציין מלי' אדמוה"ז בשולחנו גבי תחנונים בהשכמת הבוקר (או"ח א, ט) "וטוב מעט בכוונה מהרבה בלי כוונה").

(מא' מאנ"ש ששמע מר' איסר קלובגאנט שהיה נוכח בשעת אמירת הדברים)

נ. בתקופת שנת תרנ"ט אמר כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב בעיקר מאמרי השכלה, ואז ביקש הרד"צ חן מאדמו"ר נ"ע שיאמר גם מאמר בעבודה, ואמר אז את המאמר ד"ה שובה.

(מר' ניסן נעמנאו)

רשימת סיפורים

נא. פעם אמר א' לאדמו"ר מוהרש"ב שיש לו 'תפיסה' על הרמב"ם, וענה לו אדמו"ר נ"ע "ס'איז א תפיסה וואס דער רמב"ם ווערט ניט נתפס אין איהר".

(מר' יואל שיחי' כהן)

נב. בזמן שרצה כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב לייסד את ישיבת תורת אמת בארץ הקודש, וזקני החסידים לא כ"כ הסכימו לרעיון, אמר אדנ"ע, אשר לכל לראש יש לשים לב לעובדה שרוב האגרות של כ"ק אדמוה"ז היו בנוגע לארץ ישראל, וכן ידוע שארץ ישראל היא ראש עפרות תבל.

(מר' משה לייב שפירא)

נג. פעם נכנס א' לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב והרבי שאלו על סדר יומו, וסיפר שמאריך בתפילתו עד שבע בערב, ולא הקפיד עליו כ"ק אדמו"ר נ"ע כ"א שאל אותו אודות כמה דברים בסדר עבודתו.

(מר' שלמה חיים קסלמן)

נד. אדמו"ר הרש"ב אמר פעם אמר שאי אפשר שתהיה יראת שמים אמיתית בלא חסידות. ומה שרואים שישנם אברכים יר"ש אף שאינם לומדים חסידות, הרי שני תשובות בדבר: או שזהו משום נס, וכבר אמרו חז"ל שאין סומכין על הנס, או שהוא כסומא ההולך מבלי ראות, או אעפ"כ הכל מרחמים עליו ורק עי"ז הוא מוצא את דרכו ער טרעפט צו.

(מר' שלמה חיים קסלמן)

נה. פעם שאל האדמו"ר מסלונים את אדמו"ר הרש"ב מדוע הוא תובע מתלמידי התמימים כ"כ הרבה ובפרט דברים שלא יוכלו לעמוד בהם כשיהיו בעה"ב.

ענה לו אדמו"ר הרש"ב שהדבר משול להסקת התנור, שאם בשעת מעשה התנור בוער וחס ביותר, אזי ישאר חומו גם למחר ולמחרתיים. אך אם בשעת מעשה אינו חם אלא בכדי לחמם את החדר, אזי למחר כבר יהיה קר לגמרי.

(מר' משה נפרסטק)

נו. בשנת תש"י שאל ר' לייבל שיחי' גרונר את כ"ק אדמו"ר האם יש לומר הלל לפני התפילה בציבור כדי לא לברך ברכת ההלל ביחיד (כגון בר"ח).

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

וענה כ"ק אדמו"ר שגם הוא שאל זאת לחותנו כ"ק אדמו"ר הרי"צ, וגם הוא אמר ששאלה אצל אביו כ"ק אדמו"ר הרש"ב, והוא ענה שאמירת הלל קודם התפילה במקום אחרי שמו"ע הרי זה "ווי אן אלטע בולקע נישט קיין דערבאקענע" [כמו לחמניה ישנה שאינה אפויה כהוגן].

(מבעל המעשה)

נז. הרב יעקב לנדא סיפר שפעם אמר לו כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב אודות הכתוב בתניא שאצל צדיקים הנפש האלוקית היא המחיה את הגוף: "וויפל שמעון הורביץ איז מיר מסביר וויפל סאז'יע (מידה ברוסיה) האלץ גייט אריין אין וואגאן, קען איך ניט פארשטיין, און אז איך פארשטיי שוין, פרגע בא מיר שפעטער ווייס איך ניט, איך קען ניט זאגן אז איך האב א פראסטע קאפ" [כמה ששמעון הורביץ מסביר לי כמה כמות של עצים נכנסת בקרון, אינני יכול להבין. וכאשר אני כבר מברר, שואלים אותי אח"כ ואינני יודע, אינני יכול לומר שיש לי ראש פשוט].

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מבעל המעשה)

נח. פעם אחת שלח ר' זלמן הבלין מברק לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב ובו מסופר שמאן דהו קנה את יער פלוני, והשיבו אדמו"ר נ"ע במברק "דער וואלד איז ניט פארקויפט" [היער אינו נמכר].

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

נט. ר' שלמה חיים קסלמן סיפר ששמע מאדמו"ר הרי"צ "אז וויפיל מ'איז ניט מפליא דעם טאטען רעדטן מען אלץ וועגען זיך בהפלאה" [כמה שלא נדבר בהפלאה של אבא, אין זה אלא איך שאתה מדבר על עצמך בהפלאה].

ס. כ"ק אדנ"ע אמר ש"אף פעם לא טעמתי קציצת בשר". הגם שהיה סובל בכליותיו, ומחמת זה היה אוכל בכל יום קציצת בשר, מ"מ כך היה אומר ברבים. שמימיו לא טעם קציצת בשר. היינו, שאכלם רק מחמת ההכרח, ולא הרגיש הטעם שבהם. וכמו הידוע, שהיה שופך מלח בקאמפאט שאכל, לבטל הטעם.

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

סא. אמר כ"ק אדנ"ע: "לאהבה את ה' אלוקיך כי הוא חייך - אז איך בין געווען א יונגער מאן האב איך גיהאט" [בצעירותי היה לי זאת].

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

רשימת סיפורים

סב. אמר כ"ק אדנ"ע: יראה של "פן יחסר לחמך", היא ישות וקליפה!

(מר' מנחם מענדל חנוזין ששמע מהרב יעקב לנדא)

סג. בליל ראש השנה, היה ניכר על כ"ק אדנ"ע היראה ופחד מהיום הגדול, בצורה שאין לשער. הבכיות היו נוראות, נחלי דמעות זלגו מעיני הרבי, והיה מרכין ראשו על הסטענדר רבות. כמו"כ לא היה אומר חסידות עד ליל ב' דר"ה, כידוע.

(מר' מנחם מענדל חנוזין ששמע מהרב יעקב לנדא)

סד. פעם בליל ר"ה, ארע שקרא כ"ק אדנ"ע ק"ש עד שהאיר השחר.

(מר' מנחם מענדל חנוזין ששמע מהרב יעקב לנדא)

סה. אצל כ"ק אדנ"ע היו ג' זמני בכיות, ושנים מהם אלו זמן התקיעות ושעת תפילת מנחה ביו"כ, שאז היו בכיות נוראות.

(מר' מנחם מענדל חנוזין ששמע מהרב יעקב לנדא)

סו. ביו"כ לפני מנחה, דיבר ר"י לנדא עם כ"ק אדנ"ע ברמב"ם. וביאר אז אדנ"ע מדוע הרמב"ם אינו פוסק כהספרי.

(מר' מנחם מענדל חנוזין ששמע מהרב יעקב לנדא)

החסיד ר' יעקב לנדא

סז. אצל אדנ"ע ראו שכל המתרחש אצלו היה כמו בשמים. פעם אמר בהיותו בסוכה "ס'הויבט שוין בוקע זיין".

(מר' מנחם מענדל חנוזין ששמע מהרב יעקב לנדא)

סח. פעם דיבר אדנ"ע עם הר"י לנדא באיזה עניינים, ובאמצע נכנסה הרבנית ושאלה איפה תלות את הלאמפ [המנורה]. ולמרות שעסק בעניינים רוחניים, מ"מ הלך הרבי, ואח"כ חזר.

(מר' מנחם מענדל חנוזין ששמע מהרב יעקב לנדא)

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

סט. פעם סיפרו לאדנ"ע כיצד הירשל קלימאוויטשער (סבו של משה ניסן) אוכל, שהיה מקריב את האוכל לפיו, ומרחיקו שוב, ומקרבו ושוב מרחיקו, כך כמה פעמים. בשמוע אדנ"ע זאת, נהנה מאוד.

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

ע. לאדנ"ע היה ביכל שבו היו כתובים חזיונות לילה, והיה כרוך בבי כריכות. פעם סיפר בנו כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ לר"י לנדא שביכל זה הוא כשבחי הרח"ו.

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

עא. אדנ"ע האריך בתפילת יום השבת, עד השעה ארבע וחמש אחר הצהריים, ובזמן שהיו הבחורים הולכים לאכול את סעודת השבת, היו מטים אוזנם לכותל, לשמוע תפילתו. פעם ברוסטוב הביטו על אדנ"ע דרך חור המנעול בזמן תפילתו, וראוהו שמתפלל בנגנו את הניגון "כולם אהובים..." בדמעות שלישי.

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

עב. על אדנ"ע היו אומרים שהדא"ח שאמר היו ע"ד שאמר אדמו"ר האמצעי. פעם אחת הזכיר אדנ"ע את אדמו"ר האמצעי ואמר: "דער מיטעלער רבי איז געשטאנען באוויר העולם ומוריד געווען עצמות א"ס לנשמות ישראל" [אדמו"ר האמצעי עומד באוויר העולם ומוריד את עצמות א"ס לנשמות ישראל].

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

עג. פעם דיברו בסביבות אדנ"ע, ששם משפחתו של אדמו"ר הזקן היה באראכאוויטש, ושל הצ"צ היה שניאורסאהן, ובהמשך לזה שאלו את אדנ"ע מה היה שם משפחתו של אדמו"ר האמצעי, שהיה אחר אדמוה"ז וקודם לצי"צ, והשיב, שאדמו"ר האמצעי לא היה שייך למשפחות.

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

עד. באחד מימות הקיץ החמים ישבו יחד אדמו"ר הרש"ב ובנו אדמו"ר הריי"צ ושוחחו ביניהם. כעבור זמן מה ביקש אדמו"ר הריי"צ מא' שהיה שם שיביא כוס מים קרים. אמר האדמו"ר הרש"ב שלא יביא לו כ"א תה. שאל

רשימת סיפורים

האדמו"ר הריי"צ "וואס איז? אתכפיא?" [מה זו? אתכפיא?], וענה לו אביו "לא, ס'איז געזינטער" [לא, זוהי בריאות].

(מר' שלמה חיים קסלמן)

עה. בעת שנתן כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב את קונטרס התפילה לבנו כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, שאלו כ"ק מוהריי"צ עבור מי נכתב הפרק הראשון של קונטרס התפילה? וענה שכיוון לאברהם דוד קלימאוויטשער (שהיה אחד מהחוזרים).

(מר' יהושע זעליג פלדמן)

עו. כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ אמר: "נאך מער וואס טאטע האט פיינט גיהאט דעם דייטש, האט ער פיינט גיהאט ניט קיין עובד, און נאך מער א משכיל" [יותר מששנא אבא את הגרמנים, שנא את מי שאינו 'עובד', ויותר מזאת את המשכיל].

(מר' שלמה חיים קסלמן)

עז. בשנותיו האחרונות של אדנ"ע, בזמן שהיו מלמדים ניגונים, אמר: "מ'האט גאר פארגעסן זינגען" [שכחו לגמרי לנגן].

(מר' משה לייב שפירא)

עה. במשך כל השנים, היה נוהג כ"ק אדמו"ר הרש"ב בהצנע והסתר, וביו"ט האחרון לחייו (ויש אומרים שהיה לפני כן), אמר: "דער עיקר אז מ'זאל קיין נאר ניט זיין, א נאר א חסיד קען מען ניט פאָרשטעלן" [העיקר שלא נהיה טיפשים, טיפש וחסיד לא ניתן לדמות], ושאל ר' ישראל נעוולער: "אמאל האט מען גערעדט אז א נאר איז א מעלה" [פעם דובר שטיפשות זו מעלה]. והשיבו הרבי: "יענער נאר איז א קלוגער" [אותו טיפש הוא פיקח].

אח"כ המשיך הרבי ואמר (אודות הזמן שבאים לעולם האמת): "מיר ווייסן ניט, נאר דער רבי און אונזערע רביים" [אנו, איננו מכירים כי אם את הרבי ורבותינו]. ושאל ר' זלמן הבלין: "מיר וועלן דעם טויער ניט טרעפן?" [אנחנו לא נמצא את השער?]. והשיב כ"ק אדמו"ר "נישקשה, נישקשה, איהר וועט טרעפן" [אל דאגה, אתם תמצאו].

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

עט. בעת שאחד מהשלוחים דישיבת תורת אמת חזר לביתו ברוסיה, נחלה מאוד ונפל למשכב. נסעה קבוצה של חסידים בכדי להתרים מעות לצורך רפואתו.

כשהגיעה הקבוצה לכפר אחד, אמר להם א' מאנ"ש שגר שם, שחלם לאחרונה חלום משונה. והוא, שפלוני בן פלוני - השליח הנ"ל - נחלה, ונפטר מן העולם. כשהגיע לבית דין של מעלה, נגשו המלאכים ורצו לקחתו. לפתע הופיע אדנ"ע, ואמר למלאכים שינחיו לאותו אחד שילך איתו, משום שהוא היה שלוחו באה"ק. כשחזרה הקבוצה למקומה, נודעה להם הבשורה שנכון הדבר, ובאמת אותו שליח הלך לעולמו.

(מר' פרץ מוצ'קין)

כ"ק אדמו"ר הריי"צ

פ. בשעה שהחל כ"ק אדמו"ר הריי"צ ללמוד דא"ח, אמר לו אביו כ"ק אדנ"ע: "אז ער זאל בעסער איבערלערנען איין עניין צווי און פערציק מאהל, ווי לערנען צווי און פערציק ענינים" [מוטב לחזור על ענין אחד ארבעים ושנים פעמים, מאשר ללמוד ארבעים ושנים ענינים].

(מר' שלמה חיים קסלמן)

פא. בזמן שהיה ר' שלמה חיים קסלמן תלמיד בליובאוויטש, ארע שלקחו מחדרו של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ חלק מיומנו. כשכנס אדמו"ר מוהריי"צ לחדר, מיד הבחין בהעדר החלק ביומן, ואמר שלא יאכל דבר, עד ששיבו לו את היומן, עם כל ההעתיקות שהעתיקו ממנו. כששמעה זאת אמו של הרבי, הרבנית שטערנא שרה, הלכה תיכף לבחורים וביקשה מהם שיחזירו מיד את

תואר פני כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ

רשימת סיפורים

היומן, מכיוון שהודיע שלא יאכל עד שיוחזר היומן. ובאמת החזירו את היומן.

וסיפר ר' שלמה חיים קסלמן שאף הוא זוכר חלק ממה שהיה כתוב ביומן, והוא, שקודם הבר-מצווה של אדמו"ר מוהריי"צ, נתן לו אביו, אדנ"ע, את המאמר "איתא במדרש תילים", ואמר שהוא נותן לו את המאמר שזקני נתן לאבי, ואבי לי, ואני נותן לך את המאמר לכבוד בר המצווה שלך.

בשבת שקודם הבר-מצווה, קרא אדנ"ע את בנו אדמו"ר מוהריי"צ לחדרו, שיחזור בפניו את המאמר, וחזר. לאחר מכן רצה אדמו"ר מוהריי"צ לומר משהו לאביו, אלא שלפתע נכנס הרז"א (או שמא שמש), ואמר לאדנ"ע שהציבור מחכה שייצא להתפלל. ואכן יצא הרבי. כשחזר לאחר התפילה, קרא שוב לבנו, ושאלו מה רצה לומר לו לפני"כ, קודם שיצא לתפילה. התחיל אדמו"ר מוהריי"צ לומר מאמר על הפסוק "יורדי הים באוניות". כשאדנ"ע שמע זאת, איז די אונטערשטע ליפ אראפ געפאלען און האט אנגעהייבען צילעווען, ושאל את בנו: "ווען איז בא דיר געווען דער טאטע (היינו, אדמו"ר מוהר"ש) [מתי אבא היה אצלך] ענה אדמו"ר מוהריי"צ: "נעכטען בהקיץ" [אתמול בהקיץ].

המעשה היה לאחר תקופה ארוכה שבה לא נגלה אדמו"ר מוהר"ש לבנו אדנ"ע, ואדנ"ע תלה זאת בכך שוודאי אביו נמצא בעולמות נעלים כ"כ, עד שאינו יכול לירד לעוה"ז. והנה כעת מגלה אדנ"ע, שאביו נגלה לבנו, אדמו"ר מוהריי"צ. ביום הבר-מצווה, לקח אדנ"ע את בנו לאוהל אדמו"ר מוהר"ש, וחזר שם אדמו"ר מוהריי"צ את ב' המאמרים הנ"ל, ולאחמ"כ אמר אדנ"ע: "המלאך הגואל אותי מכל רע, יברך את הנער, ושיום י"ב תמוז (יום הבר מצווה) זאל זיין בא דיר א יום גאולה" [שיהיה אצלך יום גאולה].

סיפור זה סיפר הר' שלמה חיים קסלמן ביום י"ב תמוז תרפ"ז בהתוועדות באיזה עיר ברוסיה, בהשמע בשורת השחרור. לאחר מכן, כשהיה כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ במאלאכאווקע, סיפר בעצמו את כל המעשה הנ"ל.

(מר' דוד ראמאנער - אקונאוו)

פב. פעם נודע לחסיד הרב שמואל גורארי' שניתן להשיג חפצים יקרי ערך שהשתמשו בהם בבית הבעש"ט, המגיד ועוד. מיד נסע למקומם ולקח הרבה מהם במחשבה להביאם לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב לבחור, ובמה שלא ירצה יחזיר ויקבל תמורתו.

טרם שנכנס אל אדמו"ר הרש"ב, חשב לספר זאת לכ"ק אדמו"ר הריי"צ כדי שלא יהיה לו תרעומות עליו, שהרי הוא ירצה לקנות ממנו הדברים ליתנם לאביו. אך למרות זאת רצה ר' שמואל ליתן בעצמו המתנה לאדמו"ר הרש"ב, וכך עשה.

בעת שהניח הדברים על שולחן אדמו"ר הרש"ב, לא רצה כ"ק אדמו"ר מאומה, לבד מהערבה שהשתמש בה הבעש"ט, ואמר עליה שזהו דבר טוב וצריכים להשיג את זה.

החסיד ר' שמואל גוראריה

אחר שיצא מחדרו כ"ק אדמו"ר הרש"ב, נכנס ר' שמואל גם לחדר בנו - האדמו"ר הריי"צ, והראה לו את הדברים ושאלו מהם חשוב שאביו ירצה, וגם הוא ביטל את שאר הדברים לבד הערבה, ואמר שבודאי ירצה אותה אביו.

עמד ר' שמואל נדהם למראה הדברים, דאף שבמבט חיצוני ישנם דברים טובים יותר, בכ"ז כיוונו שניהם לדעה אחת, וחשב שבודאי קודם שבא לאדמו"ר הריי"צ סיפר לו אביו שביקר אצלו. אזי אמר אדמו"ר הריי"צ שאין זה נכון רק אויב מ'טאפט מיט רוחניות פילט מען רוחניות [כאשר אוחזים עם רוחניות, חשים ברוחניות].

(מר' שלמה חיים קסלמן)

פג. באחת מאסיפות הרבנים ששהה בהם כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ניגש אליו א' מהרבנים ואמר לו "זאל דער רבי זאגען עפאס א ווארט מ'זאל הנאה האבן" [שהרבי יאמר איזה דבר שנהנה ממנו], ופנה אליו כ"ק אדמו"ר ואמר לו "ווער ווייס פון וואס איהר האט הנאה" [ומי יודע במה יש לכם הנאה?].

(מר' שלמה זלמן מאיעסקי ששמע מר' יצחק גרונר)

רשימת סיפורים

פד. בעת שהיה החסיד ר' אברהם מענדל ברנצקי באטוואצק נהג ללמוד המשך תרס"ו, ופעם נכנס אל כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ואמר לו שקשה עליו לימוד זה, והראה כ"ק אדמו"ר בידיו לתנועת ביטול ואמר "הא, ס'ו!", ומאז התבטלה טענתו.

(מפי בעל המעשה)

פה. בעת שהותו באטוואצק נכנס החסיד ר' אברהם מענדל ברנצקי אל כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ותינה בפניו על שקשה לו בלימוד הנגלה והדא"ח יחדיו, ושמא עליו ללמוד תחילה הרבה מתורת הנגלה קודם לימוד הדא"ח. וסיפר, שכ"ק אדמו"ר נטל את משקפיו והכניסם בקופסה, ואמר: "ס'דארף זיין תורת ה' תמימה" [צריך להיות תורת ה' תמימה].

(מפי בעל המעשה)

פו. יש מכתב מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ לר' זלמן הבלין, בו הוא מכנה את ישיבת 'תורת אמת': "הישיבה שייסד אאמו"ר ואני".

(מר' משה לייב שפירא)

פז. ר' ניסן נעמנאוו סיפר שפעם אמר בחור לאדמו"ר מוהריי"צ שיש לו שייכות עם ענין לא טוב, וענהו כ"ק אדמו"ר "ביי אונז איז ניטא אזא זאך" [אצלינו לא שייך ענין כזה]. והסביר ר' ניסן שזהו מצד התקשרות החסיד לרבי.

פח. באחד הפעמים ששכן כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ באכסניה שהה איזה בעל מנגן בחדר הסמוך, ושמעו כ"ק אדמו"ר כשהוא מנגן, וכשנפגשו אמר לו כ"ק אדמו"ר שבמקום פלוני חסר איזה תו או תנועה. התפלא האיש וחשב שכ"ק אדמו"ר הינו בעל מנגן גדול, ואמר לו שאכן טעון הניגון שיפור, ומה שניגן בחדרו היה בכדי לעלות לתנועה ההיא, ולא יכל, ומקווה שבעת שינגן לפני הקהל יתעורר אצלו ויוכל לנגנה.

(מר' שלמה זלמן שיחי מאיעסקי ששמע מר' יואל שיחי כהן)

פט. החסיד ר' דוד שיפריין אמר פעם לכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ שלישב במאסר פעם אחת זוהי 'מצווה', לישב פעמיים זהו כבר 'הידור מצווה', שלושה פעמים זהו כבר בגדר 'מיחזי כיוהרא'. לשמע הדברים צחק כ"ק אדמו"ר בחיוך רחב, ונשמט איזה דבר מאכל שהיו בפיו.

(מר' שלמה זלמן שיחי מאיעסקי ששמע מר' יצחק גרונר)

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

צ. אצל החסידים ברוסיה היה ידוע שבעת צרה יש לצייר דמות פני כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ויהיה להם לישועה, ומספרים שהיה בדוק ומנוסה.

פעם נטפלו השלטונות לא' מאנ"ש על שעוסק בעניני יהדות וכו', וחשבו עליו להמיתו רח"ל ושלחו לו הזמנה לבוא למשרדי הנ.ק.ו.ד, הלה שלח (ע"י אמצעים שונים) את המכתב אל כ"ק אדמו"ר הרי"צ שהיה אז בריגא, וכשקרא כ"ק אדמו"ר את המכתב "האט ער זיך פארנאנדערגעלאכט" [פרץ בצחוק] - אשר כידוע שמחה ממתקת הדינים.

ואכן, בעת שהלך החסיד אל הנ.ק.ו.ד והחלה חקירתו, צייר ברוחו הוד דמות כ"ק אדמו"ר הרי"צ, ואחר ביקש לראות את כתב האשמה. באותה התקופה שם המשפחה היה נסוב אחר שם האב, ונוכח החסיד לראות שהשלטונות טעו בכתיבת שם משפחתו כראוי, ומיד אמר שאין זה הוא אלא אחר וכו', ועקב תקיפותו וביטחונו הרב חשבו שצודק ואכן טעו ועזבוהו.

(מר' דוד רסקין)

צא. שמעתי מאמי ע"ה שפעם קבלה מכתב מרוסיה מאשתו של ר' זלמן לוין (הנק' זלמן קורסקער) ובו בקשה לומר ל'סבא' (היינו כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, ונכתב ברמזים מפחד השלטונות) שהיא זקוקה לאותו הדבר שחנה הייתה זקוקה (וכוונתה לסיפור בני"ך אודות חנה ופנינה, שחנה היתה עקרה. מעשה זה ארע עשר שנים אחר נישואיה לר' זלמן).

כאשר נכנסה אמי ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר הרי"צ צירפה גם פתק עד"ז, וענה "זיי וועלען זעהן לעבעדיקע קינדער (בלשון רבים) מיט די אייגענע אייגען" [הם יראו ילדים חיים בעיניהם] וכן היה ולימים נולדו להם תאומים.

צב. כ"ק אדמו"ר הרי"צ אמר "מען דארף מיקר זיין דעם היום יום, דער היום יום איז א מזון רוחני יום יומי" [יש לייקר את ה'היום יום', ה'היום יום' הוא מזון רוחני יום יומי].

(מר' שלמה אהרן קאזארנאווסקי ששמע מא' מבית רבי)

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

צג. ר' ניסן נעמנאוו סיפר שבעת למדו בחרקוב נכנס כ"ק אדמו"ר נשי"ד (באותה התקופה לא שמו אליו לב כ"כ כיון שהיה נחבא אל הכלים) להיכל הלימוד, וניגש לשולחן שר' ניסן ישב בו ועסק באותה העת בלימוד יו"ד, ושאלם כ"ק אדמו"ר במה הם עוסקים, ותיכף הסביר בטוב טעם את כל הענין וגם ביארו ע"פ הקבלה.

צד. בעת שסדרו צורת דף השער בספרי קה"ת, כתב בתחילה כ"ק אדמו"ר בראש העמוד 'קובץ שלשלת המאורות' (או 'המאור'), ואמר ע"ז כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ שאין לכתוב כן כיון שבמאור אין התחלקות (וכפי שאכן נסדר הנוסח 'קובץ שלשלת האור').

(מר' אלימלך שיחי צויבל)

צה. באחת היחידויות הפנה כ"ק אדמו"ר הרי"צ את החסיד לגשת אל חתנו הרמ"ש (כ"ק אדמו"ר נשי"ד). שאל החסיד מתי אפשר לפגוש אותו, וענה אדמו"ר הרי"צ שהשעה המתאימה היא חמש לפנות בוקר, שבה או שכבר קם, או שטרם הלך לישון.

צו. בעת שנדפסה ההגדה של פסח ע"י כ"ק אדמו"ר נשי"ד בשנת תש"ו אמר ר' אברהם חיים נאה ע"ה לר' משה דובינסקי ע"ה שהגדה זו הינה 'לומדות', ולא כמו שאתה מבין אלא כמו שאני מבין.

(מר' משה דובינסקי)

צז. במהלך חודש סיון תש"י, זימן כ"ק אדמו"ר את כו"כ מאנ"ש לאסיפה, בקשר למצב ה'מרכז לענייני חינוך' (כידוע, כ"ק אדמו"ר היה מנהל ה'מרכז'). האסיפה נקבעה לשעה 9:30, בזאל הקטן שב-770.

בהגיע השעה, נכנס כ"ק אדמו"ר לחדר, והציבור שהיה שם היה קטן מאוד, משום שרבים מהמוזמנים לא הזדרזו לבוא בזמן. כשראה זאת הרבי, אמר "איך וועל זיך ניט רעכענען מיטן קליינעם עולם" [איני להתייחס למיעוט הקהל], והיות שעכשיו השעה היא 9:30 שבה אמורה להתחיל האסיפה, הרי שכעת היא תתחיל, למרות גודל הציבור.

ואמר, שנושא האסיפה הוא שב'מרכז' חסרים 1000 דולר מידי שבוע, וישנם ג' דרכים לתקן זאת, ואף שרק ב' מהם שייכים לפועל, מ"מ בשביל

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

שלימות העניין יאמר את כל הג'. ומנה: א. לפעול שמידי שבוע יתרומו אנ"ש את אותם 1000 דולר החסרים. ב. שהוא עצמו - כ"ק אדמו"ר - ילך ויתרים 1000 דולר מתורמים מידי שבוע, ובתנאי שתמורת זאת לא יתבעו ממנו לעשות עוד דבר נוסף בשביל הכלל (הכוונה לכך שבאותה תקופה רצו במאוד לפעול על כ"ק אדמו"ר שיקבל על עצמו את עול הנשיאות). ג. להפחית את פעילות ה'מרכז', וכך לחסוך הוצאה זו, אך הוסיף כ"ק אדמו"ר שזה וודאי אינו שייך.

כשסיים כ"ק את דבריו, היה שקט בחדר. נעמד כ"ק אדמו"ר ואמר, שא"כ נשארה האפשרות השניה, והחל ללכת לכיוון היציאה מהחדר. מיד נעשה במקום רעש, ואנ"ש סירבו שכ"ק אדמו"ר ילך ויעשה את האפשרות השניה שהציע, וקיבלו עליהם אופן הא'.

(מאחד הנוכחים באסיפה)

צח. סיפר הרב יואל שיחי' כהן, פעם נכנס א' לכ"ק אדמו"ר ובקש ברכה לשחרור מחובת הגיוס לצבא ארה"ב (כנראה היה זה בעת מלחמת קוריאה, 1950-1955). שאל אותו כ"ק באיזו אמתלה ינסה לפטור עצמו? וענה שיאמר שיש לו מחושים בלב. שאלו כ"ק האם אכן חש הוא בלבו, והשיב בחיוב. שאלו כ"ק אדמו"ר האם יש לו כאבי שיניים, והשיב בשלילה. אמר לו כ"ק "זאלסטו זיך קלאגן אף די ציינער" ["התלונן על השיניים"], וכן עשה, ונשתחרר.

וביאר ר"י, אשר לעיתים צריך שהנס יהיה מלובש בטבע, ולעיתים הרי הוא בדווקא למעלה מס' השתלשלות, ללא אחיזה בטבע.

צט. כ"ק אדמו"ר נשי"ד אמר לר' ניסן נעמנוב, שאם היו חסידים כדבעי, היה הרבי מוציא 'קונטרס התפילה' חדש. (ישנה גירסא אחרת, שאמר הרבי שאם יהיו עשרה חסידים שירצו להתפלל כדבעי, אזי יוציא 'קונטרס התפילה' חדש).

החסיד ר' ניסן נעמנוב

רשימת סיפורים

ק. ר' ניסן נאמנאו סיפר שפעם אמר לכ"ק אדמו"ר נשי"ד ביחידות שהיום טובעים ענינים כ'הפצת המעיינות' וכדו', וישנם אלו המפקפקים בנוגע לעבודת התפילה. קם כ"ק אדמו"ר מעט ממקומות ועשה בידי הק' לאות תימהון ואמר "גאר א וילדע סברה! אדרבה, היינט דארף מען נאך מער [סברה מופרכת לחלוטין! אדרבה, היום צריך יותר!] חוץ לסדרים יכולים, ובשעת הסדרים הרי ברשיון הישיבה, ובשבת ויו"ט הרי אין סדרים וא"כ מכ"ש שיכולים".

קא. ביחידות של ר' ניסן נעמנאו, אמר לו הרבי פתגם מיוחד: "חסידות מאנט דאך נגלה!" [הרי חסידות דורשת נגלה!].

קב. בשנת תשכ"ו רצה אחד התמימים להוציא לאור סה"מ תרס"ה והכניס צעטעל לכ"ק אדמו"ר עד"ז, וזהו כתב המענה:

"מה ששמעתי מאז - אשר "בחורים מתו"ת" צריכים ללמוד בהתמדה ושקידה נגלה וחסידות ולעסוק בעבודת התפילה וקיום המצות וכו'- ומה להם לשאלות ששייכים לקה"ת וכיו"ב? והאומנם כבר למדו וגמרו כל שהו"ל ע"ע ורק ידיעה בהנ"ל חסר להם? השומרים הם חת"ת? הסיימו הלכות לש"ק בראשית?".

(מפי בעל המעשה)

קג. בשבת לאחר פטירתו של הת' יעקב דוד קאטלארסקי (ש"פ וארא תשכ"ז), ניגש אביו בהתוועדות אל כ"ק אדמו"ר נשי"ד ובידו בקבוק י"ש לאמירת לחיים, ואמר לו כ"ק אדמו"ר "ער זיצט יעצט אין ג"ע און הערט חסידות פון שווער" [הוא יושב כעת בג"ע ושומע חסידות מחמי].

קד. בתקופת שנת תש"ל היה נהוג שבכל שנה היו מארגנים 'פגישה עם חב"ד' שנמשכה כל סוף השבוע - מיום רביעי עד יום שני. באחד הלילות יצא כ"ק אדמו"ר נשי"ד מחדרו אל ביתו בשעה רבע לאחת בלילה וראה שבזאל הקטן יושבים ר' יעקב חנוכה ור' יצחק בלאק שהיו ממארגני ה'פגישה'. ניגש אליהם כ"ק אדמו"ר ושוחח עמהם באנגלית משך כחמש דקות, ובין הדברים שאל אותם איך עובר ה'פגישה', וענו "ב"ה". אמר להם כ"ק אדמו"ר שהרי על כל דבר אומרים 'ברוך השם', והוא רוצה לדעת באמת איך זה היה.

קה. ר' שלמה חיים קסלמן סיפר שבעת שנכנס ליחידות אל הרבי ב"ב שבט תש"ל עמד מעט כ"ק אדמו"ר ונתן לו יישר כח על שבא, ואמר שמאוד שמח שבא וכו'. לאחר מכן דיברו בנוגע לסדר שהיה אצל ה'עובדים'

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

בליובאוויטש, וסיפר רש"ח שהיו כאלו שהיו מתפללים עד שעה אחת בצהריים והיו כאלו שהתפללו עד חמש בערב, והשיב כ"ק אדמו"ר "אה! ווען מ'קען מרגיל זיין די בחורים טראכטן חסידות, א מינוט, צווי מינוט, א האלבע שעה, אה!" [אה! אילו היה אפשר להרגיל את הבחורים לחשוב חסידות דקה, שתי דקות, חצי שעה, אה!]

גם סיפר שאמר לכ"ק אדמו"ר שישנו בחור שחושב דא"ח משך כשעה ורוצה למנוע בעדו משום שזה מפריע לסדרי הישיבה, וענה ע"ז כ"ק אדמו"ר "און איהר האט עם געוואלט אפהאלטען?" [ואתה רצית לעצור אותו?]. וכן סיפר לכ"ק אדמו"ר על א' מאנ"ש בארה"ב שחושב דא"ח, ונתרגש כ"ק אדמו"ר ושאל "טאקע? טעקע?" [אכן? אכן?].

קו. א' מהתמימים שאל פעם את כ"ק אדמו"ר נשי"ד, מהי כוונתו באופן העבודה שבעבודת התפילה? וענהו כ"ק אדמו"ר נשי"ד, שקודם התפילה יחשוב החסיד כעשר דקות על העניין בחסידות שלמד לפני התפילה, וכן באמצע ברכות ק"ש או ק"ש, יחשוב עוה"פ את תורף העניין, במשך דקה או שתיים.

קז. היה איזה בחור אשר נתפס ב'מחלה' שכל דבר שבח או מעלה ששמע על עצמו היה מתענג עליו ואוחז מזה ביותר, ולמשל אם חזר שיחה ואמרו לו אשר 'טוב דיברת' היה שבע רצון ביותר ורוחו עולה מעלה מעלה, ואף כי ידע שזהו חיסרון לא יכול היה להפטר מזה.

בעת שנכנס ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר נשי"ד ביקש עדי"ז, והשיב לו כ"ק אדמו"ר שילמד איזה ג' מאמרים ויחזור עליהם כל הזמן, בעת הילוכו וכיו"ב. שאל הבחור כמה זמן לחזור, וענה לו כ"ק אדמו"ר בין עשר לארבעים דקות. וכה היה חוזר על המאמרים הללו במשך המעל"ע, פעמים משך עשר דקות ופעמים ארבעים, עד שאחר כמה חודשים חלף העניין לגמרי.

ויש לציין שבשנים מאותם מאמרים ניתן להבין שייכותם לעניינים אלו, אך על המאמר השלישי לא ניתן להבין שייכותו לזה כלל.

(מאחד מאנ"ש שהכיר את הבחור ואת דבר המעשה)

קח. אחד התמימים נכנס ליחידות אצל כ"ק אד"ש ובצעטל בו פירט את סדר יומו כתב שקם משנתו קודם חצות היום, ולעיתים אף אחרי חצות, ופעמים ששוכח לקרוא ק"ש בזמנה וכו'. אמר לו כ"ק אדמו"ר "דער יצה"ר

רשימת סיפורים

רעדט דיר איין אז מיט אזא הנהגה איז עודנו ביהדותו" [היצה"ר אומר לך שבהנהגה זו 'עודנו ביהדותו'] .

(מפי בעל המעשה)

קט. ר' טוביה לרנר זכה לקירוב מיוחד מכ"ק אדמו"ר נשי"ד, ובין היתר מסר לו כ"ק אדמו"ר הוראות גבי עשיית התפילין שלו. בנוסף לזה הורה לו כ"ק אדמו"ר שיכתוב לו מכתב פעם בשבועיים. ארע ופעם לא כתב ושאלו הרב חדקוב לפשר הדבר, וענה לו שאין לו ענין מיוחד לכתוב ואינו רוצה להעמיס על כ"ק אדמו"ר. כששמע זאת כ"ק אדמו"ר הורה לו שמעתה והלאה יכתוב מכתב בכל שבוע.

(מפי בעל המעשה)

קי. החסיד ר' עזרא שיחי' שוחט בעודו גר בבני ברק חפץ לנסוע אל כ"ק אדמו"ר נשי"ד, אך למרות בקשותיו לא קיבל אישור לנסיעתו, ואחר זמן נסע ללא בקשת רשות. אותו השבוע היה בפרשת שופטים, ולקריאת מנחה שבפרשת כי תצא העלהו הגבאי לעלייה האחרונה, המסיימת במילים "וכל ישראל ישמעו ויראו". הביט כ"ק אדמו"ר על ר' עזרא והוסיף בקול נמוך "ולא יזידון עוד" (הלקוחות מפרשת שופטים, בה עליית הכהן מסתיימת בתיבות "וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד").

קיא. יהודי אחד העובד באוניברסיטה התקרב ליהדות ולחב"ד, אבל למרות הכל לא גידל את זקנו. פעם אמר כ"ק אדמו"ר נשי"ד לאחד מן החסידים שישתדל לפעול על אותו מקורב להתחיל לגדל זקן. פנה החסיד אל היהודי וניסה לדבר עמו ולשכנעו במעלת גידול הזקן, אך הלה סרב וטען שלדעתו אין זה דבר חשוב כל כך, ולראיה, הרי כבר כמה פעמים נכנס ליחידות אל האדמו"ר מליובאוויטש ואף פעם לא העיר לו עד"ז. כשנכנס שוב החסיד ליחידות אל הרבי סיפר לו את דבר המעשה, והוסיף, שאילו כ"ק אדמו"ר היה אומר לאותו יהודי, ולו ברמז קל, להתחיל לגדל זקן, היה הלה עושה זאת ללא שום שהיות. ענה לו כ"ק אדמו"ר "וואס ווילסטו? ער דארף דאך פארלאזען א בארד, ניט איך" [וכי מה ברצונך? הוא צריך לגדל זקן, לא אני] (דהיינו שגידול הזקן צריך לבוא מצד האדם ולא מצד דברי הרבי).

(מר' יואל שיחי' כהן)

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

קיב. זוגתו של כ"ק אדמו"ר מוהר"י צאנז אמרה פעם בשמו, אשר "אז דער עלטערער איידעם, איז דאס וואס ער איז, איז ער. אבער דער אינגערער איידעם כל רז לא אניס לי" [החתן הגדול (הרש"ג), הרי הוא כמו שהוא. אמנם החתן הצעיר (כ"ק אדמו"ר נשי"ד) 'כל רז לא אניס לי'].

(מר' שלמה אהרן קאזארנאבסקי)

קיג. ר' גרשון העניך כהן שהיה מוכר ספרים בירושלים, לא היו לו ילדים משך שש שנים אחר חתונתו, ושלח מכתב לכ"ק אדמו"ר בברכה לזחוי"ק. ענה לו כ"ק אדמו"ר שיברר אם פגע במישהו בעת תקופת שידוכיו. אז נזכר במעשה והלך וביקש מחילה, ונולדו לו כמה בנים ובנות.

(מבן אחיו של בעל המעשה)

קיד. פעם נכנס אחד ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר נשי"ד ואמר שבעבר היה נוהג להתפלל באריכות, אך פסק ממנהגו כיון שהוא מחזיק זאת לחיצוניות. השיב לו הרבי: וכי מה, הרי גם על התורה כתיב דמתוך שלא לשמה בא לשמה.

(מר' שלמה חיים קסלמן)

הגה"ק רבי לוי יצחק שניאורסאהן

קטו. פעם בעת התוועדות סיפר כ"ק אדמו"ר נשי"ד שבעת שרצו תושבי יקאטרינאסלאוו למנות את אביו הגה"ק רלוי"צ לרב העיר, שאלום מהממשלה הכי צד רוצים למנות למשרה זו "א ארעסטאנט ושכל משפחתו זיינען ארעסטאנטען" [אסיר, ושכל משפחתו אסירים].

(מר' דוד רסקין)

קטז. סיפרה הרבנית חנה ע"ה, אמו של כ"ק אדמו"ר נשי"ד, אשר היתה תקופה משך שבועיים שהיה ויכוח בין בעלה הגה"ק רלוי"צ, בנה כ"ק אדמו"ר ואחיו ריא"ל אודות עניין מ"ה וב"ן, וכל אחד מהם הסביר את העניין באותיות דיליה: רלוי"צ ביארו ע"פ הקבלה, ריא"ל ביארו ע"פ החקירה, וכ"ק אדמו"ר ביארו ע"פ דא"ח, ופעם נשמע שריא"ל טוען שהם אינם מדברים אודות המהות דמ"ה וב"ן.

(בשם ר' יואל שיחי' כהן)

רשימת סיפורים

הגאון החסיד ר' לוי יצחק

קיז. ר' דוד אקינאו (ראמאנער) סיפר ששהה במחיצת הגה"ק רלוי"צ בתקופת חתונת בנו כ"ק אדמו"ר נשי"ד, ושלח כ"ק אדמו"ר לאביו איזה עניין בתורת הקבלה, ואמר ע"ז אביו (הלשון אינו מדויק אבל התוכן זהה) "ער האט מיר שוין איבערגעיאגט" [הוא כבר עקף אותי].

(מר' שלמה זלמן מאיעסקי ששמע מר' יואל שיח"י כהן)

קיח. פעם נכנס ריא"ל שניאורסאהן (אחיו של כ"ק אדמו"ר) ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ וביקש ביאור באיזה עניין בדא"ח, ואמר לו אדמו"ר הרי"צ שעניין זה קשה להסבר. ובכה ריא"ל כל אותו הלילה ולמחר נכנס שוב אל כ"ק אדמו"ר הרי"צ ואז ביאר לו.

(בשם ר' יואל שיח"י כהן)

קיט. פעם התאונן ריא"ל שניאורסאהן (אחיו של כ"ק אדמו"ר) שאינו מבין דא"ח, לפי שעד איזה דרגות בלפנה"צ יכול לדבר באותיות שלו, ולא באותיות החסידות (למשל, היה מכנה 'אור' - הרגש דאין זולתך, ו'כלי' - אין כאן ההרגש דאין זולתך), ולמעלה מזה צריך להשתמש באותיות של חסידות.

(בשם ר' יואל שיח"י כהן)

קכ. פעם אמר כ"ק אדמו"ר נשי"ד מאמר חסידות, ואמר ע"ז אחיו ריא"ל שאחרי כזה מאמר יש לקחת משקה, והיה בוכה כל הלילה ואומר "וואס איז די פעולה שיש השכלה והשגה וחסר 'דעת'".

חסידים

קכא. אצל אדמוה"ז היה אחד מגדולי החסידים בשם ר' אלעזר שאחת מרגליו היתה מעט עקומה, והיה נקרא בפי כל "ליישקע דער קרומער" [הצולע]. ולימים אמר ע"ז ר' איטשע דער מתמיד בשם ר' אלתר שימחוביץ, דגדל מזלו של אותו חסיד, שלא זו בלבד שלא נקרא בתואר ר' פלוני, אלא גם לא קראו לו כלל בשמו כ"א 'ליישקע', ונוסף לזה, הרי שקראו אותו 'ליישקע דער קרומער'.

(מר' יואל שיחי' כהן)

קכב. פעם הביאו קוגל תפ"א להתוועדות חסידי אדמוה"ז, ונטל ר' שמואל מונקס את תפקיד המחלק ואמר שיש לעשות חלוקה שווה, והיה מחלק בין הנאספים "איינער פאר מיר און איינער פאר דיר, איינער פאר מיר און איינער פאר עם" [אחד עבורי ואחד עבורך, אחד עבורי ואחד עבורו].

(מר' יואל שיחי' כהן)

קכג. הרב פרץ חן (שהיה נק' ר' פרץ דער גאון), רבה של טשערניגוב, שאל פעם את הגאון ר' אברהם קאליסקער מהי דרכו בלימוד הגמרא, וענה שבעת שישב ללמוד מפרש דברי הגמרא כפי הבנתו, ולאחמ"כ כשמעיין ברש"י ורואה את דרכו השונה בפירוש הדברים, יושב לעיין אופנים נוספים בפירוש הדברים, ומוצא כחמישה דרכים בלימוד הסוגיא. לאחר מכן מנסה ליישב מדוע רש"י לא פירש כביאורים אלו, עד שמגיע למסקנה שפירושו של רש"י הוא הנכון משאר הפירושים.

הוסיף ר' פרץ ושאל אם יודע מהי דרכו של אדמוה"ז בלימוד הגמרא, וענה שבעת שאדמוה"ז יושב ללמוד מפרש את דברי הגמרא כפי הבנתו, ולאחמ"כ כשמעיין ברש"י רואה שגם הוא פירש כן.

(מר' זלמן סקאבלא ששמע מר' מאיר שמחה חן שאמר שר"פ היה עומד לפני ר"א כעבדא קמיה מר')

רשימת סיפורים

מצבת קברו של המהרי"ל

קכד. המהרי"ל היה מכונה בפי החסידים "דער מיטעלער רבי" שטענדער". פעם שאל אדמו"ר מהר"ש את המהרי"ל לפשר כינוי זה, והשיבו, שאדמו"ר האמצעי היה נשען עליו, ואומר חסידות במשך ג' שעות. אמר אדמו"ר מהר"ש, שכמות זמן כזו הינה

לא גדולה כ"כ, עד כדי שיכנוהו בכינוי זה. הוסיף המהרי"ל, שהדבר היה קורה גם בחזרת דא"ח שנמשכה ו' שעות. גם על כך אמר אדמו"ר מהר"ש שאין זה מצדיק כינוי זה. וכך המשיכו, עד שנמצא שאדמו"ר האמצעי היה נשען על המהרי"ל ואומר דא"ח במשך י"ח שעות רצופות!

(מר' משה לייב שפירא)

קכה. בזמן שר' זלמן מליאדי (בן הצ"צ) היה צריך לומר קדיש, היה קשה לו לקבץ מניין לשם כך, משום שבאמצע היה מתחיל למחות כפיים ולהתלהב, ולמתפללים הדבר הפריע, מכיוון שלא רצו להמתין זמן רב כל כך. בכל פעם היה ר' זלמן אומר להם שהיום הוא ישמור על עצמו וימנע מכך, וגם היה משתדל להתאפק ולהחזיק את עצמו על העמוד, אבל למרות זאת לא היה מצליח והיה מתלהב ומתפעל.

(מר' משה לייב שפירא)

קכו. פעם היה ר' חנוך הענדל קוגל בבית כלשהו, ושם הייתה אשה אחת שלא היו לה בנים, והייתה הולכת ללא כיסוי ראש. אמר לה רח"ה, שאם תתחיל לכסות את ראשה, תזכה שיוולדו לה בנים. למחרת הלך רח"ה לאדנ"ע, וסיפר לו את המעשה. כששמע זאת אדנ"ע, שאלו: "אויף וועמענס חשבון האסטו געגעבן די ברכה?" [על חשבון מי הענתק ברכה?], אמר רח"ה: "אף אייערע" [על שלכם], ואכן נולדה לה בנים.

(מר' משה לייב שפירא)

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

קכו. על המשגיח הראשון בליובאוויטש, ר' זאב וואלף לווויטין (אביו של ר' שמואל לווויטין), אמר אדנ"ע: "אז דיין טיכל ליגט אויפן טיש לערנט מען" [כאשר המטפחת שלך מונחת על השולחן, היו לומדים] (דהיינו שהיה 'שטרענגער משגיח' [משגיח תקיף]).

(מר' משה לייב שפירא)

קכח. פעם שלח כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב את ר' סעדיה ליבעראוו אל הרד"ץ בנוגע לאיזה ענין, ואח"כ שלח הרד"ץ מכתב לאדמו"ר נ"ע ובו כותב אודות ר' סעדיה "כח רבו ניכר בידו".

(מר' אברהם מאיור (דרייזן)).

קכט. קודם שהיה החסיד ר' בערע האפמאן מנעוול חוזר דברי דא"ח היה חוגר אבנט, מסדר את המגבעת ואומר "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך" בשם ומלכות.

(מר' שמואל (הנק' מוליע חיימ'ס) מנעוול)

קל. ר' יעקב מרדכי פאלטאווער ז"ל נהג ל' שנים בסיגופים כמיעוט שינה וכיו"ב, ולסוף ימיו הביע חרטה על הנהגה זו, באומרו כי חלישותו ומחלתו באה עליו מפני סיגופים אלו, והוא מכיר שיקרה הנחת תפילין אחת מל' שנים של סיגופים. כשסיפרו זאת בליובאוויטש לרנ"ע אמר שזה גופא שהונח אצלו ביוקר הנחת התפילין, הנה זהו רק ע"י ל' שנים של סיגופים.

(מר' אלימלך שיחי צוויבל)

קלא. רבה של קרעמנצוג הרב ר' יצחק יואל רעפאלאוויטש עלה לא"י בעת זקנותו, והלכו כמה חסידים לבקרו במושב הזקנים בו שהה. אמר להם: מה על האדם להיות? 'חכם' אינו טוב, שהרי בעת שעושה שטות ישיחו כולם שחכם פלוני עשה דבר שטות, ואילו להיות 'שוטה' גם אינו תכלית. אלא צריך להיות שוטה אך עם מעט שכל!".

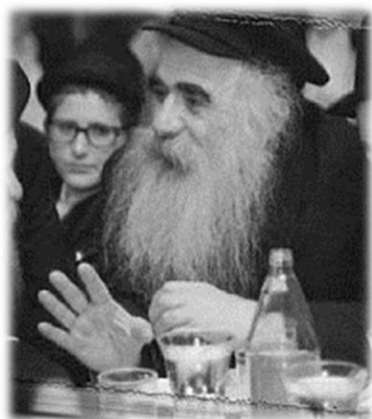
(מא' מאנ"ש ששמע מר' נחום גולדשמידט שהיה בשעת מעשה)

קלב. הת' לייב שיינעס ז"ל היה מחשובי התמימים ומגדולי העובדים בליובאוויטש, בתקופת שידוכיו ישב בביתו ונכנסה לשם המדוברת, וכשראה שיש אשה איתו בבית, נבהל וחשב מה אני עושה כאן, ורץ מהבית.

(מר' אלימלך שיחי צוויבל)

רשימת סיפורים

החסיד ר' מנחם מענדל פוטערפאס

קלג. כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ציווה לכתוב על מצבת ר' אלתר שימחאוויטש "מבחירי התמימים".

(מר' יואל שיחי' כהן)

קלד. בעת התוועדות סיפר ר' מ"מ פוטראס שפעם היה נהוג שהתלמידים היו מביאים עמיהם לכיתתם הדיו והקסת לכתובה, ופעם ארע שנגמר לתלמיד הדיו וביקש מחבריו שיתן לו מעט והלה סירב. המלמד, שראה את הנעשה, היה טרוד כל אותו היום מה יצא מתלמיד שאין חושב על חבריו.

למחרת, בעת שלמדו פירוש תיבות התפילה, שאל המלמד את אותו התלמיד מה פירוש תיבות "מה טובו", וענה "ווי גוט" [כמה טוב]. סטר המלמד לתלמיד ואמר "לא! "מה טובו" פירושו שצריך לתת דיו לחבר!", וכן היה גם בפירוש תיבת "אוהליך", וכן הלאה, עד שיצא התלמיד "א צופאטשטער" [מרוב סטירות] מהכיתה.

וסיים ר' מענדל והוסיף, שבאמת פי' 'עתיק' הוא "אז מ'דארף טראכטען וועגען יענעם, און 'אריך' איז דער טייטש מ'דארף טראכטען וועגען יענעם" (שצריך לחשוב על אחר, ו'אריך' פירושו שצריך לחשוב על האחר), והוסיף "נאך א פירוש איז דא אז 'עתיק' איז פנימיות הכתר, און 'אריך' איז חיצונית הכתר.

קלה. הרב משה גוראריה אמר פעם שאין לשאול "מדוע ישנו עולם?", אלא "מהו העולם?", ובהקשר לזה סיפר אודות שני חסידים (כנראה בנעוועל) שלמדו לקו"ת, ועסקו בביאור הכתוב ו"אתה מחי' את כולם" דהיינו אותיות הדיבור מאלף עד תיו, ה' מוצאות הפה, ה' גבורות וכו'. לפתע אמר אחד מהם "און איך וואלט געזאגט אז ו"אתה" גייט גאר אפ'ן אויבערשטן... [ואני חושב לומר, שהכוונה "אתה" היא על הקב"ה...].

וביאר הר"מ שכשעוסקים בהשכלה יכולים לשכוח לגמרי על הבורא, כגון בזה שהרי הקב"ה הוא המחיה, וכל תכליתם של בחינות אלו אינו אלא ממוצע בלבד לחיות שמהבורא.

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

קלו. בלנינגרד היה יהודי מבוגר שלא ידע כ"כ חסידות, וכשהיה בא לחצר כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ היה מבקש מאחד הבחורים שיחזור בפניו על המאמר. פעם ארע שהמאמר עסק אודות 'משפיע' ו'מקבל', וחש אותו יהודי שהבחור חושב את עצמו ל'משפיע', ואת אותו זקן ל'מקבל'. עצר היהודי את הבחור ואמר לו שמה שנתבאר במאמר אינו שאתה משפיע ומקבל, אלא רק ביאור כללי בעניין 'משפיע' ו'מקבל'.

(מא' מאנ"ש ששמע מר' מענדל פוטרפאס).

קלו. בנעוול הי' פתגם "זיי ניט קיין איטשע-מרדכי" [אל תהא כאיטשע-מרדכי] - איטשע-מרדכי זה היה פורק עול שלא מניח תפילין וכו', אך כשהיו באים אליו אודות התוועדות היה נותן לזה את כל כספו.

(מר' שמואל (הנק' מוליע חיימ'ס) מנעוול)

קלח. בתקופת חג השבועות היו הלילות בליובאוויטש קצרים, וכשגמרו לחזור המאמר בליל שבת כבר האיר היום ולא ידעו האם לעשות קידוש של הלילה או של היום, אז האט מען פארמאכט די לאדענס ואמר קידוש הלילה [אז כיסוי את התריסים וקידשן].

(מר' זלמן סקאבלא)

קלט. מרגלא בפומיא אצל זקני החסידים שעל כל מצווה יש מסכת בתלמוד, ואם אין מסכת שלמה, אזי לכה"פ כמה פרקים או לפחות פרק אחד באיזה מסכת העוסק במצווה זו. משא"כ על מצוות אהוי"ר אין שום מקום העוסק בה, כיון שהמסכת של אהוי"ר זהו הרבי של הדור.

(מר' יואל שיחי' כהן)

קמ. כמה מחסידים הראשונים אמרו דמה שכתוב בתניא פי"ד "והנה מידת הבינונים היא מדת כל אדם וכו'", דלכאורה הול"ל 'מדרגת הבינוני', וביארו שב'מדה' אחת ניתן להיות כבינוני, דהיינו שתחילה יעבוד ע"ע במדה אחת, ואח"כ נוספת וכו', ואין זה סותר מדרגתו עכשיו בשאר המדות.

(מר' ניסן נעמנאוו)

קמא. בליובאוויטש היה בחור שאמר חושב בסדר השתלשלות מלמטה למעלה כ"א "גלייך אין עצמות".

(מר' שלמה חיים קסלמן)

רשימת סיפורים

קמב. בליובאוויטש היה עובד אחד שהיה מתפלל יחד עם שאר העובדים בחדר, וכשהיה אחד מהם חולץ את תפיליו היה אף הלה חולץ את תפיליו ומניח את התפילין של האחר ואומר בהם ק"ש שמא יש פסול בתפילין שלו.

(מר' שלמה חיים קסלמן)

קמג. ישנה אמירה: קבלה עושה את האלוקות - אדם (נותנת ציורים שונים באלוקות, חסד יד ימין, גבורה יד שמאל וכו'). חסידות עושה מהאדם - אלוקות. היינו, שמגלה את האלוקות שבעולם.

קמד. פתגם חסידים: טבילה במקווה היא אינה מצוה. אך מה שטבילה במקווה יכולה לפעול, שום מצוה אינה יכולה לפעול. לעומת זאת, מרה-שחורה אינה עבירה, אך מה שמרה-שחורה יכולה לגרום לאדם, שום עבירה אחרת לא יכולה לגרום לו. (ישנה גירסא אחרת, שלפיה לא מדובר על מרה-שחורה, כי אם על עצבות).

ר' זלמן זעזמער

נולד תקכ"ג. לאחר שהתקרב בצעירותו לחסידות, היה מנדולי חסידי אדמו"ר הזקן ואדמו"ר האמצעי. 'משכיל', 'עובד' וגאון מופלא. היה מורו של רבי הלל מפאריטש. רבה של העיר זעזמיר, דווינסק ולבסוף בקריסלאווע ושם מנ"כ. אודותיו ראה ב'ית רבי' ח"א.

קמה. ר' זלמן זעזמער אמר פעם, שלכאורה יש להבין את האמור: "לעולם יאמר אדם, בשבילי נברא העולם". והרי יש באמירה ומחשבה כזאת משום ישות וגאווה? - אלא ביאר, שההיפך הוא הנכון - הנה, כל מטרת בריאת העולם היא בכדי "לעשות לו ית' דירה בתחתונים". א"כ, ככל שהאדם נמצא בדרגא נחותה יותר, היינו, שהוא יותר בגדר "תחתונים", יותר שייכת בו מטרת בריאת העולם ד"לעשות לו ית' דירה בתחתונים". ממילא נמצא שחז"ל מצווים על האדם להיות שפל ונחות בעיני עצמו, עד כדי כך שיחשוב ש"בשבילי נברא (כל) העולם", מכיוון שהוא מבטא את התחתון שאין למטה הימנו, וא"כ בו שייך ביותר העניין דבריאת העולם לשם "לעשות לו ית' דירה בתחתונים".

(מר' אלימלך שיחי' צוויבל)

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

קמו. בזמן שר' זלמן זעזמער עדיין לא היה חסיד, ראה פעם את ר' בנימין קלעצקער עומד ושומע את קריאת התורה, בפרשת זכור. לאחר סיום הקריאה, ניגש ר' זלמן לר' בנימין ושאלו: "מה עשה לכם עמלק, שאתם שונאים אותו עד כדי כך?". השיב לו ר' בנימין, שאם ברצונו לדעת את חומרת העניין של עמלק, יסע לרבי. ובאמת נסע ר' בנימין, ושם נהפך לחסיד.

ר' הלל פאריטשער

ר' הלל הלוי מאליסאוו מפאריטש, תקנ"ה - תרכ"ד. מהחסידים הגדולים בדור השני והשלישי של חב"ד, 'עובר' ו'משכיל', מתנהג בפרישות ומרבה בתעניות וסיגופים. כיהן כרב בפאריטש ובאברויסק. ראשי פרקים מתולדותיו ראה בהקדמה לספרו פלח הרימון בהוצאת קה"ת.

קמו. בתקופה שקדמה לכך שר' הלל מפאריטש נעשה חסיד, למד ר' הלל תניא. ומכיוון שהרגיש שהדבר גורם לו לתחושת ישות וגאווה, הפסיק מללמוד. לאחר מכן, כשר' זלמן זעזמער קירב את ר' הלל לחסידות, הם למדו יחד תניא. וכשלמדו בפרק א' את העניין שכעס וגאווה הם מיסוד האש, אמר ר' זלמן לר' הלל, שהגאווה שחש באה לו מצד עצמו, מחמת יסוד האש שבו. ולא מחמת התניא שלמד.

(מר' זעליג פלדמן)

קמו. הרב דובער אפרת (נכד האדמו"ר האמצעי, מחסידי קאפוסט) אמר: "ווען ר' הלל לערנט או"ח מיט די אייניקלאך, רעדט ער וועגען או"ח אין אור הממלא" [כאשר ר' הלל לומד או"ח עם הנכדים הוא מדבר אודות או"ח ואור הממלא].

(מר' משה לייב שפירא)

קמו. פעם ארע שאדמו"ר הצ"צ אמר בשבת קודם התפילה מאמר דא"ח שכבר נדפס בלקו"ת באותיותיו, והחסידים הצעירים שלא ידעו שמאמר זה הוא מלקו"ת, ישבו לחזור עליו. היה שם איזה חסיד משכיל, שהכיר במאמר מקודם, וע"כ לא ישב לחזור אלא הלך להתפלל. בדרכו ראה שגם ר' הלל עוזב את המקום ולא יושב עם החוזרים.

רשימת סיפורים

כשסיים החסיד הנ"ל את תפילתו ופנה להאכסניה לסעוד את סעודת השבת, ראה את ר' הלל פוסע הלוך ושוב מפינה לפינה, שקוע בהרהורים. שיער החסיד שר' הלל חוזר על המאמר ותמה בליבו לפשר הדבר, שהרי וודאי יודע ר' הלל שמאמר זה כבר נדפס בלקו"ת.

אחר משך זמן, פסק ר' הלל מהלילו, ופנה אל החסיד הסועד בתמיהה "שיין אין מיטען ווארמעס?" [הנך כבר באמצע החמין?], ענה לו החסיד: כן, והרי המאמר הוא מלקו"ת ד"ה כו'. ענה לו ר' הלל: "א בושא און א חרפה, א חסיד זאל זאגען אז א רבי זאגט איבער א מאמר!?" [בושה וחרפה שחסיד יאמר שהרבי רק חוזר על מאמר].

(מר' שלמה חיים קסלמן, והסביר שאעפ"י שהמאמר הוא באותם אותיות, ראה בהם ר' הלל דבר חדש)

קנ. לאחד מהמתנגדים הלומדים בבית המדרש עם ר' הלל הוקשה איזה ענין ברש"י, ופנה הלה אל ר' הלל שיסביר לו ביאור הדברים, ופירשם ר' הלל בבהירות נפלאה.

התפעל החסיד מחכמתו של ר' הלל ואמר לו שכדאי לו להדפיס ספר מחידושי התורה שלו וביאוריו הנפלאים. השיב לו ר' הלל שהדפסת ספר עם חידושים וביאורים על המוקשה ברש"י באה בהקדמת זמן בו לא הבין את הפירוש של רש"י ורק אח"ז נתחדש אצלו הביאור, וממילא הרי הוא מתבייש להגיד לעולם שלא ידע את הפירוש ברש"י.

(מר' יואל שיח' כהן)

קנא. פעם אמר ר' אייזיק מהאמליע שלאדמו"ז היה תמיד רוח הקודש, לאדמו"ר האמצעי בעת שרצה בכך, ולאדמו"ר הצ"צ רק מפעם לפעם. אמר לו ר' הלל נ"ע שכדי להביע דעות אודות רוח הקודש צריך להיות בעל

שער ספרו של ר' הלל מפאריטש

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

רוה"ק, וענה ר"א "הלקיע, און גילוי אליהו מעגסטו האבען?!]" [הלל, וגילוי אליהו מותר שיהיה לך?!].

(מר' זלמן סקאבלא, ועיין בס' לשמע און, מדור אדמוה"ז אות ב')

ר' נטע ממאנאסטירשצינה

מגדולי החסידים של אדמו"ר האמצעי ואדמו"ר הצמח צדק, אדמו"ר האמצעי אמר עליו שהוא ור' הלל מפאריטש חסידים יחידים בדרום. אודותיו ראה בספר 'חסידים הראשונים' ח"א.

קנב. ארע וכמה חסידים פגשו בר' נטע יושב בבוץ ומעיין בכתבי חסידות, ותמהו עליו שהרי ודאי אינו עוסק בסיגופים, והתברר המעשה שבעת הילוכו לא חש שנתקע בבוץ, וכיון שלא יכל להמשיך ללכת נשאר לעמוד שם, וממילא, כיון שאין לו מה לעשות אז החל להרהר בדא"ח, ובין כה נתעייף אזי ישב על מקומו לנוח, ולאחמ"כ כשרצה להזכיר לעצמו עניין ששכח, הוציא את המאמר בכיסו והחל מעיין בו.

(מר' יואל שיח"י כהן)

קנג. פעם אחרי התוועדות הלך החסיד ר' נטע על יד ביתו של ר' איצאלע גביר העיירה, ודפק על החלון וקרא לר' איצאלע לקום משנתו. ר' איצאלע, שרחש כבוד ודרך ארץ לר' נטע, התעורר משנתו, התלבש ויצא לשאול לרצונו, השיב לו ר' נטע "דיר אויפצולאכעס (להכעיס) איז דא א ג-ט אויף דער וועלט" [היפך רצונך ישנו אלוקים (ששולט) בעולם].

(מר' יואל שיח"י כהן)

ר' אברהם זשעבינער

ר' אברהם לנדא מזשעמבין, מגדולי החסידים של אדמו"ר הצמח צדק ואדמו"ר המהר"ש. עסק בתחילה במסחר ואח"כ נתמנה לרב בעיירה זשעמבין בהשתדלות תלמידו ר' שמואל גרונם אסתרמן. אודותיו ראה בספר 'חסידים הראשונים' ח"ב.

רשימת סיפורים

קנד. ר' אברהם זשעבינער אמר, שהוא יכול ליתן לעצמו דו"ח על המחשבה דיבור ומעשה של שש שנים (ראה רמ"ח אותיות, אות כ"ו. וכן לקוטי רשימות ומעשיות, אות פ"ו, ובוודאי אלו ואלו דברי אלוקים חיים).

(מר' משה לייב שפירא)

קנה. לר' אברהם היה שותף בעסק של תיווך סחורה - קנייתו במחיר מוזל במקום אחד ומכירתו ביוקר במקום אחר. לקראת יציאתם לאחד מהמסעות, בושש ר' אברהם מלבוא, ושותפו החל לחפש אחריו בכל המקומות שיכול להמצא בהם, לבסוף עלה בדעתו לחפשו בביהכנ"ס, ואכן מצאו שיושב שם ולומד.

שאל השותף את ר' אברהם מה לו להתמהמה, והרי עליהם כבר לצאת למסע, ומדוע יתעכב!?

השיב לו ר"א בקושיא: אמור נא לי, מפני מה מובילים אנו סחורה מעיר זו לעיר אחרת? "כדי למוכרה באותה העיר!", ענה השותף. ר"א הקשה שוב "ומה תועלת לנו במכירת הסחורה?", והשיב שותפו "כך נוכל להרוויח כסף!". "ומה תועלת לנו אם נרוויח כסף?" לא הרפה ר"א, "כדי שנוכל לישב וללמוד!", ענה השותף.

"אם כן", אמר ר"א, "נמצא שכל מטרתינו בעסק הפרנסה הוא בשביל שנוכל לישב וללמוד, והרי באופן זה ישנם הרבה ספיקות: אם יעלה בידנו לבוא שמה, ואם נצליח למכור הסחורה, וגם אם אכן תימכר - מנין לנו שנרויח, ושמה אף נפסיד חלילה", וחתם ר' אברהם "כיון שכך, האם לא טוב יותר להגיע מיד לתכלית ולישב וללמוד ורק אח"כ לצאת לסחורה?".

(מר' זלמן סקאבלא)

ר' שמואל בער באריסאזער

ר' שמואל דובער ליפקין מבוריסוב, תקס"ח - תרמ"ט. מכונה 'הרשד"ס', משכיל גדול בחסידות. זכה להיות מקושר לארבעה דורות של רבותינו נשיאנו, מאדמו"ר האמצעי עד כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב. אודותיו ראה 'התמים' חוברת ה'.

קנו. ר' שמואל בער נשלח להיות משפיע בעיר באריסאוו (לא לתלמידים כ"א לחסידים שבעיר), והוא היה משכיל נפלא ובעל חושים נעלים, כמוכח

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

מזה שאדמו"ר מוהריי"צ עשה הקיצורים לספר פוקח עוורים על תרגומו מאידיש. בעת מחלוקת קאפוסט וליובאוויטש אמרו חסידי קאפוסט שכל ההשכלה של אדמו"ר הרש"ב היא משום שיש אצלו את כתביו של ר' שמואל בער.

(מר' יואל שיחי' כהן)

קנז. ידוע שר' שמואל בער היה גאון גדול, ומ"מ היה נקרא בפי החסידים בלא תואר "ר"י וכיו"ב בתחילה, וגם ציורו הגשמי היה שונה מגאוני המתנגדים. פעם שאל מתנגד לר' אלתר שימחוביץ הכיצד זה שכשיש כבר א' שהוא גאון ג"כ אין אוחזין אותו לכזה.

ענה לו ר' אלתר: והרי פשוט ההבדל בינו לגאון מתנגד. כשמלמד מעדת המתנגדים רואה שיש לו תלמיד בעל חושים וכישרונות, מיד חושב שלכשיגדל ויהיה גאון ישייכוהו עם המלמד, וממילא "האט ער עם געפאשעט וכו' און געגלעט, ביז ער האט געקראגען א גרויסען בויך" [האכילו עד שנהיה עב כרס], משא"כ כשמלמד מעדת החסידים נוכח לראות שיש לו תלמיד בעל חושים וכישרונות, חושב שצריך לנצלם ככל הניתן, אך יחד עם זאת יש לשמור שלא יבוא לידי גסות מזה ח"ו, וממילא "האט ער עם געפאשט איז ער א דארינקער" [הכהו והוא רזה].

(מר' יואל שיחי' כהן)

קנח. ר' שמואל בער כיהן כרבה של באריסאוו, ועל יד ביתו היתה דרך קבע שלולית. בעת ששאלוהו לפשר הדבר היה אומר, שכשהראה הקב"ה לאדם הראשון את "דור דור ודורשיו" והגיעו לבאריסאוו, שאל אדה"ר מיהו רבה של עיר זו, וכשהשיבו הקב"ה שהוא ר' גרשון בער, רקק אדה"ר על פניו, וזוהי השלולית שבפתח הבית...

(מר' יואל שיחי' כהן)

קנט. ר' שמואל בער אמר פעם, שאם יפגוש ברחוב בהלויית נפטר וכל משפחתו הולך אחריו ביגון ובבכיות, כשלפתע יבוא איזה 'גוטער איד' ויצוהו על הנפטר לעמוד על רגליו ואראה במו עיני תחיית המתים, אשאל את אותו 'גוטער איד' האם הוא מדבר 'יחו"ע' ו'יחו"ת', ובאם לאו, איני צריך לא אותו ולא לתחיית המתים שלו.

(מר' יואל שיחי' כהן)

ר' שמואל בצלאל שעפטיל (רשב"ץ)

תקפ"ט-תרס"ה. מגדולי החסידים של ארמו"ר הצמח צדק, ארמו"ר מהר"ש וארמו"ר מוהרש"ב. בצעירותו התקרב לחסידות חב"ד ע"י לימוד התניא וסבל בשל כך מהמתנגדים בעירו. היה שד"ר של ארמו"ר מהר"ש לעיירות רוסיה ואוקראינה. ארמו"ר מוהרש"ב בחר בו להיות מחנכו של כ"ק מוהריי"צ בבחרותו. משפיע בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש. אודותיו ראה 'התמים' חוברת א'.

קס. בקרעמנצוג היתה כת של 'הצנע לכת', והקשה להם הרשב"ץ ג' קושיות: א. אם הם 'הצנע לכת' הכיצד נודעו איש מרעהו להיות 'כת'? ב. איך ניתן לדעת שיש כת כזו? ג. וואס האבן זיי צו באהאלטען? [מה יש להם להסתיר?].

(מר' יואל שיחי' כהן)

קסא. פעם ישבו החסידים הידועים ר' בערע וואלף, הרשב"ץ ור' גרשון בער, ודיברו בפשט הכתוב: "וידעת היום והשבות אל לבבך". ר' בערע וואלף, שהיה משכיל גדול, ביאר שנקודת החידוש הוא שצריך שיהיה "וידעת היום" - הדבר צריך להיות ברור כיום, כשמשמ בצהריים. הרשב"ץ ביאר, שנקודת החידוש היא שצריך שיהיה "וידעת היום" - היום, תיכף ומיד, ולא מחר. ואילו ר' גרשון בער ביאר, שהחידוש הוא ש'**וידעת** היום' - אתה הוא זה שצריך לדעת, ולא מישהו אחר.

(מר' זעליג פלדמן)

קסב. אמר הרשב"ץ: במדרש מובא שישנה ציפור אחת שמכונה 'עצלנית'. זאת משום שהיא מתעצלת מלעוף לבאר ולשתות מים. מה עושה הקב"ה, מזמן לה רוח, והיא נושאת את הציפור לבאר. אך גם כשהציפור נמצאת

מפת העיירה ליובאוויטש וישיבת תומכי תמימים

ממש מעל הבאר, היא מתעצלת מלכופף את ראשה ולשתות מהמים שבבאר. כך זה גם לגבי הלימוד בתומכי תמימים. שכאשר אחד נמצא כבר בתו"ת, באר מים חיים, עליו לשתות מהמים ששם, ולא להתעצל.

ר' שמואל גרונם אסתרמן

תר"כ - תרפ"א. מחסידי אדמו"ר המהר"ש ואדמו"ר הרש"ב, שימש כמשפיע בתומכי תמימים שבליובאוויטש, ומפורסם בהתוועדויותיו מלאות הסיפורים וביאוריו על התניא שנדפסו לימים ע"י תלמידיו. אודותיו ראה בהוספות לספרו 'ביאור על התניא' בהוצאת קה"ת.

קסג. ר' גרונם למד אצל ר' אברהם זשעבינער, שהיה רב בעיר זשעמבין, והיה מייקר במאוד כל דיבור שיצא מפי ר' אברהם, אף שאינו בעניני לימוד.

בעת שהיתה שמחה בעיר ור' אברהם היה מוזמן היה משתדל ר' גרונם להכנס ולשמוע, וכיון שרוב בעלי השמחה חשבוהו לשואב מים (היתה תקופה שעסק בזה למחיייתו) לא הזמינוהו והיה עומד כעני בפתח וממתין עד שר' אברהם יחל לדבר ואז היה ניגש לשמוע. כמה מבעלי השמחות שראו גודל תשוקתו היו מזמינים אותו פנימה, אך היו רבים שזלזלו בו ולא הרשוהו להכנס, והוא היה מתחנן לפניהם באומרו שלא יאכל ולא ישתה מאומה כ"א רק מבקש שלא יגרשוהו כדי שיוכל לשמוע מה שר' אברהם מדבר.

(מר' יואל שיחי" כהן)

קסד. היה נהוג אצל החסידים אשר לכל אחד היה חסיד מבוגר אשר הדריך אותו והנחה אותו בדרכי החסידות, ומדריכו של ר' גרונם היה ר' אברמק'ע זשעבינער. קודמו של ר' אברמק'ע כמעט שלא אמר לר' גרונם שום דבר לרוות צמאונו לחסידות ובכל אותה תקופה לא ידע מה הם ראשי-התיבות של "רדל"א", עד שנתקל באיזה מאמר שלא כתבו בר"ת ואז הבין.

וכמו"כ נהג ר' גרונם שפעמים היה עונה לקושיות בדא"ח, ופעמים היה אומר "אלץ פארשטיין, אלץ פארשטיין און גלויבען דארף מען שוין גארניט", אמנם בשנת תרע"ו אחר שנסע כ"ק אדמו"ר נ"ע מליובאוויטש ונתחלפו

רשימת סיפורים

הבחורים בתומכי תמימים, היה בכל ערב אחר הסדר עומד ע"י שולחנו ומספר סיפורים כיון שראה שעוד מעט לא יהי אפי' למי לספר את זה.

(מר' זלמן סקאבלא)

קסה. כאשר למד ר' גרונם אצל ר' אברהם זשעבינער, והיה זמן שר' גרונם היה מקפיד לטבול במקוה כל כמה שעות, ר"א רצה לבטלו ממנהג זה, ואמר "וכי תעלה על דעתך שיש אלוקים נשרה במים" (תניא שעיוה"א פ"א).

(מר' זלמן סקאבלא)

קסו. בעת שלמד ר' גרונם אצל ר' אברהם זשעבינער למדו עמו גם ר' משה ("מאשע") זשעבינער ועוד א', ופעם בעת התוועדות אמר ר' מאשע לר' גרונם "דו האסט קיינמאל ניט גיהאט קיין לעבעדיקן רבי'ן" [מעולם לא היה לך רבי חי], וזאת משום שבחיי אדמו"ר המהר"ש היה ר' גרונם לומד הדא"ח של האדמו"ר הצ"צ, וע"כ היה פחות מקושר לאדמו"ר המהר"ש, ובחיי האדמו"ר הרש"ב היה הי' מקושר יותר לאדמו"ר המהר"ש מלאדמו"ר נ"ע.

(מר' זלמן סקאבלא)

קסז. ידוע שר' שמואל גרונם אסתרמן ז"ל לא הי' כ"כ מקושר לאדמו"ר מוהרש"ב נ"ע כ"א לאביו כ"ק אדמו"ר מוהר"ש, פעם התבטא על מאמר ששמע ממנו: מה הוא אומר כל כך הרבה? הרי אביו אמר את כ"ז בכמה מילים..

(מר' זעליג פלדמן)

קסח. לפני שנתמנה ר' גרונם למשפיע בתו"ת היתה תקופה שהיה מלמד תשב"ר, וקודם לזה אף היה עוסק בשאיבת מים והיה עני מרוד. כיון שחשקה נפשו ללמוד את המאמר ד"ה 'ושמתי כדכד' הנדפס בלקו"ת ולא היה ביכולתו לקנות את הספר, וגם אף אחד לא רצה להלוות לו את הסכום הדרוש, ע"כ העתיק בעצמו את המאמר. והיות שבמשך היום היו עסוק בפרנסתו, ואף כסף לנפט להאיר לא היה לו, היה יושב לאור הלבנה ולומד את המאמר מתוך הכתב.

(מר' יואל שיחי' כהן)

ר' שלמה זלמן הבלין

ת"רל"ז-תרצ"ו. מחסידי אדמו"ר מוהרש"ב ואדמו"ר מוהריי"צ. מראשוני תלמידי ישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש. ראש ישיבת תו"ת סניף הורודישץ. בשליחות אדמו"ר מוהרש"ב ייסד את ישיבת תורת אמת בארה"ק. אודותיו ראה בספר 'המשפיע'.

קסט. ר' זלמן הבלין אמר, שלעיתים ניתן לראות יהודי שלא מקפיד לומר "אמן" ו"יהא שמיה רבה מבורך". אך אם פעם אחת ישים לב לומר "אמן", ולאחר מכן יבוא אליו מישהו ויבקש ממנו למכור לו את זכות ה"אמן" שאמר, לא יסכים. משום שזה כבר "אמן" שלו!

(מר' משה וובר)

קע. ר' זלמן הבלין אמר "לא יהיה בך א-ל זר" (תהילים פא, י) פירושו "דער אויבערשטער זאל בא דיר ניט זיין קיין פרעמדער" [שהקב"ה לא יהיה זר אצלך]

(מר' זלמן סקאבלא)

קעא. ר' זלמן הבלין אמר "קיין ליגן טאר מען ניט זאגן, אבער דעם אמת בין איך ניט מחוייב צו זאגן" [אסור לומר שקר, אך אמת לא מחוייבים לומר].

(מר' זלמן סקאבלא)

החסיד ר' שלמה זלמן הבלין

קעב. ר' זלמן הבלין היה אומר "לא המתים יהללו י-ה" (תהילים קטו) - 'מתים' אלו הרשעים, 'ולא כל יורדי דומא' - אלו הנמצאים בהשפעת השטן, 'ואנחנו נברך גוי' - וכי אנו צדיקים הגדולים? לכן מסיים ואומר "מעתה ועד עולם", דפירושו הוא דמה שהיה, היה, ומעתה אכן נהיה צדיקים.

(מר' זלמן סקאבלא)

ר' שילם קוראטין

ר' משולם ידידיה גוטליב (שילם) קוראטין מדיסנא, תרמ"ה (לערך) - תרע"ט. 'עובד' מפורסם ומה'חזורים' אצל אדמו"ר הרש"ב, שימש כמשפיע בתומכי תמימים שבליובאוויטש. אודותיו ראה בקונטרס 'ר' שילם'.

קעג. ר' שילם שימש כשד"ר אצל אדמו"ר הרש"ב, ופעם נזדמן לשבות בעיירה נעוול. אחר תפילת השבת, הלכו כל הקהל לביתו של החסיד ר' מאיר שמחה חן ע"ה להתוועד, וקודם הקידוש המתינו לבוא ר' שילם, אך הוא בושש מלבוא כיון שהוא שקוע בתפילתו.

אחר המתנת זמן, הורה ר' מאיר שמחה לאחד מהקהל לילך ולומר לר' שילם שמחכים לו להתוועדות. עקב אריכות תפילתו אחז ר' שילם באותה העת ב"ויברך דוד", אך מיד כששמע שיהודים ממתנינים לו להתוועדות סיים את התפילה ברגע כמימרא.

(מר' שמואל (הנק' מוליע חיימ'ס) מנעוול, שעמד בעזרת הנשים לשמוע את תפילת ר' שילם והיה עד למעשה)

קעד. פעם נכנסו קבוצת חסידים אל כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב, ור' שילם עמהם, וטענו שאינם מבינים דא"ח. ענה להם אדמו"ר נ"ע שאינו כן והם מבינים, והוסיף "נו! שילם פארשטייט איידעלער, איז אז מ'פארשטייט ניט ווי שילם הייטס ניט פארשטאנען?!!" [נו! שילם מבין יותר בדקות, האם כשלא מבינים כמו ר' שילם נחשב הדבר שאין מבינים כלל?!]

(בשם ר' יואל שיחי' כהן)

קעה. אחר חזרת המאמר בלילות השבת בליובאוויטש היה ר' שילם מתפלל עם המאמר ההוא כל הלילה, עד שלעיתים נתעוררה שאלה האם יש לקדש תחילה או לקרוא ק"ש של שחרית, וגם אח"כ בבוקר לא היה יכול לישון משום שהיה צריך להכנס לאדמו"ר לחזרת המאמר קודם התפילה.

(בשם ר' יואל שיחי' כהן)

קעו. ר' שילם אמר פעם בעת אסיפת הנהלת ישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש, "וואס דארף מען א ראש ישיבה? מ'וועט זיך קאכן אין ק"ו?!" [מדוע צריכים לראש ישיבה? שיתעסקו ב'קל וחומר'?!].

(מר' אלימלך שיחי' צוויבל)

ר' דוד הורודוקער

ר' דוד קיבמן מהורודוק, תרמ"ד - תש"ג. מחסידי אדמו"ר הרש"ב ואדמו"ר הריי"צ, 'עובר' יומם וליילה ועוסק בתורה. אדמו"ר הרש"ב אמר עליו שהוא בדרגת 'בינוני' של ספר התניא ושרק עבורו היה כדאי לייסד את תומכי תמימים. כיהן כרב בווייעטקא. אודותיו ראה בבטאון חב"ד, גליון אב תשל"א.

קעז. החסיר ר' דוד הורודוקער הי' חלש בגופו, וציוה לו הרופא שיאכל מוקדם בבוקר, וע"כ היה צריך להשכים קום ולהסיק את התנור להכנת המאכל. וכיון שלא היה בעל יכולת, היה קונה עצים שהיו מעט רטובים, אך עלו בזול. וכיון שכך, עד שהחלו לשרוף היה לוקח משך זמן, ובינתיים היה ר' דוד יושב על יד התנור ומלמל לעצמו "איי, ביז דער מתנגד וועט זיך אנווארעמען" [איי, עד שהמתנגד יתחמם...].

(מא' מאנ"ש שדר בסמיכות אליו בסמארקאנד והיה שומע אותו)

קעת. ר' דוד הורודוקער אמר פעם שהוא מבין מה שאומרים שיש ללמוד גגלה בקבלת עול, אך אינו מבין הפירוש במה שאומרים שיש ללמוד חסידות בקבלת עול (דהיינו שזוהי חיותו).

(מר' דוד ראמאנער)

קעט. ר' דוד הורודוקער שימש כמרא דאתרא בעיר ווייעטקא, ומספרים שפעם באו אליו עם שאלה אודות טבור ("פופיק" באידיש), ואמר "אויב א פופיק איז א קורקבן, איז דער דין כך וכך" [אם הטבור זהו קורקבן, הרי שהדין הוא כך וכך].

(מר' דוד ראמאנער)

קפ. ר' דוד הורודוקער אמר פעם: "ורב כמה שנאמר" (נוסח ההגדה) - על מנת להיות רב צריכים לידע ללמוד "כמה שנאמר", "רבבה כצמח השדה" - רבי'לך הם רבים כצמחי השדה..

(מר' זלמן סקאבלא)

קפא. ר' דוד הורודוקער אמר פעם "איך בין א מוסמך פון רבי'ן" (דהיינו כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב).

(מר' דוד ראמאנער)

רשימת סיפורים

קפב. כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב אמר פעם לר' דוד האראדאקער "דוד'ע, א פסק נעם איך אף זיד" (את הפסק אני לוקח על עצמי).

(מר' דוד ראמאנער)

ר' איטשע דער מתמיד

ר' יצחק הורביץ, תר"נ - תש"ב. מגדולי חסידי אדמו"ר הרש"ב ואדמו"ר הריי"צ, ידוע בזהירותו והקפדתו הרבה על קיום מצוות, מפורסם כ'עובד' מופלא ושימש כשד"ר של אדמו"ר הריי"צ. נרצח עקד"ה בידי הנאצים ימ"ש בבית הכנסת בריגא. אודותיו ראה בספר 'יראת ה' אוצרו'.

קפג. ידוע אשר טרם בא ר' איטשע מתמיד לליובאוויטש למד רק נגלה, והיה אומר שאין לו זמן ללמוד דא"ח אך כאשר יהיה ביום כ"ה שעות, הנה בשעה הכ"ה ילמד דא"ח. אמנם אחר שהגיע לליובאוויטש למד כל היום דא"ח, והיה אומר דכשהיה היום כ"ה שעות, ילמד בשעה ההיא נגלה.

קפד. בעת מלחמת הבולשוביקים (1917-1923) ארע אשר כמה מאנ"ש, וביניהם ר' איטשע דער מתמיד, הרב אליעזר טשעטשערסקי (משגיח בתו"ת ליובאוויטש) והרב שמחה גורודצקי, שהו כחמישה ימים באיזה מקום מסוכן ביותר, ועד שהיה חשש סכנת נפשות לצאת אל הרחוב.

החסיד ר' איטשע דער מתמיד

באחד מן הימים ישבו להתוועד. ביקש ר' איטשע מר' שמחה (שדר עמו באותו החדר) לילך אצל אישה פלונית וליקח עבורו לחם לאכול (כיון שר' איטשע היה מחמיר ביותר, ועל אשה זו סמך לאכול ממעשי ידיה. ולהעיר גם מהמסופר על ר' איטשע שהיה אוכל רק מאחד מן האחים יעקב ופסח פלאטקין, אף כששניהם אפו יחדיו).

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

כשהתכונן ר' שמחה לצאת מהבית, מנעו ממנו אנשי הבית לעשות זאת כיון שהדבר היה כרוך בסכנת נפשות ממש, ואף בר' איטשע גערו על שמסכן את ר' שמחה עבור הידור פרטי.

אחר זמן ביקש ר' איטשע שוב מר' שמחה לצאת ולהביא הלחם, והוסיף שהוא לוקח זאת על אחריותו, אך שוב מנעו החסידים מר' שמחה לעזוב את הבית, וחוזר חלילה. לפתע נפל במוחם רעיון, אשר בפעם הבאה שיבקש ר' איטשע להביא הלחם, יצא ר' שמחה אל החדר השני וימתין שם זמן מה, ולאחר מכן ישוב לר' איטשע עם לחם פשוט שהיה בבית.

וכך הוה. כשחזר ר' שמחה שאלו ר' איטשע "דאס איז די ברויט?" [הזהו הלחם?], והשיב בחיוב. ר' איטשע לא הרפה ושאל שוב ושוב האם זהו הלחם, ובכולן נענה לחיוב. כיון שכך, נטל ר' איטשע את ידיו, בירך בכוונה ברכת ענט"י, התיישב ע"י הלחם ושקע בהרהורים. אחר זמן מה, בלא שבידך על הפת, קם ר' איטשע ממקומו ונשכב על אחד הספסלים הסמוכים.

נתפעלו החסידים ממעשה זו, אשר ראו בו מופת מוחשי של ר' איטשע, אמנם ר' אליעזר היסה אותם בביטול ואמר "בליטות! בליטות!".

למחרת נודע בין החסידים אשר גם ר' אליעזר מקפיד שלא לאכול לחם כי אם הנאפה ע"י אשתו, ובכל אותם חמישה ימים לא באה פת לפיו. בזאת הבינו מדוע דוקא בכוחו היה לבטל את מעשה ר' איטשע.

(מר' שמחה הנ"ל)

קפה. פעם בעת שהתוועדו ר' איטשע דער מתמיד ור' אליעזר טשעטשערסקי נ"ע (שהיה משגיח בתו"ת דליובאוויטש) דיבר ר' יצחק אודות זה שעבירה מגיע עד למלכות דאצילות. אמר לו ר' אליעזר "אזא יש ביזטו? דו מיינסט אז מל' דאצי" טראכט וועגן דיר?" [כזה יש אתה?! וכי הנך חושב של'מלכות דאצילות' חושב אודותיך?!].

(מא' מאנ"ש ששמע מרח"ש ברוק שה"י בעת המעשה)

קפו. ר' איצ'ע דער מתמיד סיפר שבזמן היותו אברך, לאחר חתונתו, התפלל פעם אחת בבית, ובאמצע התפילה ראה אישה אחת המסתובבת בבית. חשב ר' איצ'ע לשאול אותה מה מעשיה כאן בבית, אך נמנע מלעשות זאת, משום שחשב שאולי זו "זיי" (כלומר, אולי זו אשתו), ונתברר לבסוף שאכן הייתה זו אשתו.

(מר' שלמה זלמן שיחי' מאיעסקי ששמע מסבו ר' ישראל נח בלינצקי)

רשימת סיפורים

קפז. בר"ה של שנת תרפ"ו שהה ר' איטשע בלנינגרד במחיצת אדמו"ר הריי"צ. אחר התפילה פנה אדמו"ר הריי"צ לסעודת יו"ט, ואילו ר' איטשע עוד האריך בתפילתו. אחר הסעודה פנה כ"ק אדמו"ר לומר מאמר דא"ח, אך לא רצה לאומרו בלי נוכחותו של ר' איטשע. הלך א' החסידים לומר לר"י - שאחז אז בברכת "יוצר אור" - שכבר אוחזים במאמר, ומיד כשמוע ר' איטשע שכ"ק אדמו"ר ממתין לו, סיים ברגע כמימרא את כל תפילת שחרית ומוסף של ר"ה, והלך לשמוע המאמר.

כיון שעדיין לא נטל ידיו לסעודה, ניגש ר' איטשע לברז שהיה בחדר בו ישבו כ"ק אדמו"ר והחסידים, הספל היה גדול כדלי ובעל שלוש ידיות, ור"י נטל ידיו, נגבם היטב ונטלם שוב כמ"פ, עד שעלו המים והרטיבו את רצפת החדר. כשסיים, נתיישב ר"י סמוך לשולחן, וכ"ק אדמו"ר סימן וקרא לו "נו...", אז בירך ר"י ברכת המוציא ואדמו"ר הריי"צ החל באמירת המאמר.

(מר' שמואל (הנק' מוליע חיימ'ס) מנעול)

קפת. פעם בא לכ"ק אדמו"ר הריי"צ אדם חשוך בנים בבקשת ברכה לזחוק, ולא רצה כ"ק אדמו"ר לברכו. הלך אצל החסיד ר' איטשע דער מתמיד והוא כן נתן לו ברכה. לתקופת הימים נולד לו בן, אבל מת בהיותו צעיר לימים. בא האיש אל כ"ק אדמו"ר הריי"צ וסיפר לו דבר המעשה, ואמר לו כ"ק אדמו"ר "ער האט אזוי ווייט ניט דערזעהן" [הוא אינו יכול לראות כל כך רחוק].

(מר' שמחה גורודצקי)

ר' אלחנן דב (חאניע) מרוזוב

תרל"ח - תרצ"ח. מחסידי אדמו"ר הרש"ב ואדמו"ר הריי"צ, שימש כמשגיח בתומכי תמימים בליובאוויטש ומזכירו של אדמו"ר הריי"צ. מסר את נפשו על ניהול הפעילות המחתרנית בברה"מ, נרצ"ח עקד"ה ע"י הסובייטים יחד עם עוד חסידים מלנינגרד. אודותיו ראה בספר 'אוצר החסידים - בבריה"מ ובפולין'.

קפט. סיפר הרב מנחם מענדל שיחי' מרוזוב, שפעם ניגש אדמו"ר מוהרש"ב לאביו ר' אלחנן דב ואמר לו שהיות ואין לו שמש, מבקש הוא ממנו להיות משמשו. וענה ר' חאניע דכיון שידוע ששלושה אינם יכולים

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

להיות חסידים: קרוב, שמש וירושלמי, ע"כ אינו חפץ בתפקיד. השיב לו כ"ק אדמו"ר נ"ע: נו! אבל מה אעשה ואני צריך שמש...

וביאר ר' חאניע, שכוונת הרבי היתה שכיון שזקוק לשמש, אזי צריך להפקיר את הנפש עבור זה. וכך הוה, ונתמנה ר' חאניע למשב"ק אצל כ"ק אדמו"ר נ"ע.

קצ. כ"ק אדנ"ע חיבב במיוחד את ר' חאניע מרוזוב. פעם ישבו בסוכה, ור' חאניע לקח הרבה משקה, ואמר לרבי: "מזא"ל נאר האלטן באם אמת" [הלוישנאחז באמת לבדה]. אמר הרבי: "ער איז א פנימי!".

החסיד ר' אלחנן דוב מרוזוב הי"ד

(מר' מנחם מענדל חנוין ששמע מהרב יעקב לנדא)

קצא. בש"פ ראה, כ"ה מנ"א תשכ"ט, התוועד ר' שלמה חיים קסלמן אודות אהבתו העצומה של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב לתלמידי התמימים, וסיפר, שבעת שהשתחרר ר' חאניע מרוזוב מגיוס הצבא, נכנס ר' חנוך הענדל אל אדמו"ר נ"ע לבשרו על הדבר, ולשמע הבשורה נטלו כ"ק אדמו"ר בידו ופצח עמו בריקוד של שמחה בתוך חדרו.

קצב. סיפר ר' מנחם מענדל שיחי' מרוזוב: בעת שדרנו בלנינגרד פרצה פעם שריפה בעיר, ואבי ר' אלחנן דב, רץ מיד אל בית כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ לראות במה ניתן לעזור, וזאת טרם שהעיר אותנו משנתינו, ובנס הרגישה אמנו בשריפה וחיצלה אותנו מן הבית טרם שנשרף.

והוסיף ר' מ"מ, דכל זאת הוא אע"פ שאביו היה מקושר לכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ לא באותה מידת התקשרותו לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב.

קצג. החסיד ר' אלחנן דוב מרוזוב נצרך למלמד עבור ילדיו, ואף שהיה שם איזה מלמד לא רצה לקחתו כיון שלא היה ירא שמים כרצונו. הקשה

רשימת סיפורים

אצלו אותו מלמד דהגם שאכן אין הוא ירא שמים כ"כ, מ"מ ילמד את בניו כמו שצריך כי מה אכפת לו שהם כן יהיו יר"ש. ענה לו ר' חאניע "דאס וואס מ'האט אליין ניט, קען מען יענעם ניט געבען" [מה שחסר אצלו לא יכול לתת לאחר].

(מר' יואל שיח"י כהן)

קצד. ר' חאניע מרוזוב פירש פעם תיבות הניגון 'כאטש מי כודי', ובפירוש נאשי באטקע דאברי' אמר שהעיקר הוא שהמוחין (באטקע) יהיה בסדר.

(מר' יואל שיח"י כהן)

ר' יחזקאל (חאטשע) פייגין

תרמ"ה - תש"ב. מחסידי אדמו"ר הרש"ב ואדמו"ר הריי"צ, שימש כמנהל ישיבות תומכי תמימים בברה"מ ומזכירו של ב"ק אדמו"ר הריי"צ. נרצח עקר"ה בידי הנאצים ימ"ש בבית הכנסת בריגא. אודותיו ראה בקובץ 'קווים לדמותו של הרב פייגין'.

קצה. ר' חאטשע פייגין אמר שבחסידות של ר' הלל פאריטשער אין ציור מיוחד כשלעצמו, כי אם זהו כמו דברי החסידות של הרביים - בדרך מלמעלה למטה, וזהו משום גודל התקשרותו לאדמו"ר הצ"צ ויגיעתו הרבה עד"ז, עד שאחז בענינים לא כמו שהם בציור שלו כ"א כמו שהם באמיתתם, ופוק חזי שאין הרביים מדפיסים כ"א דברי החסידות של ר' הלל בלבד.

(מר' יואל שיח"י כהן)

קצו. היו זמנים שהחסיד ר' חאטשע פייגין היה רוצה להתעמק באיזה עניין בחסידות אך סדרי הישיבה בלבלו אותו והפריעו לו, אזי היה משים עצמו כ'חולה' ושוכב במיטה וחושב דא"ח 19-20 שעות ביום, ואחר כמה ימים שנתברר אצלו העניין היה 'נרפא' וחוזר לסדר הלימודים.

(מר' יואל שיח"י כהן)

קצז. החסיד ר' חאטשע פייגין שימש גם כמשפיע, ופעם נודע לו ששני בחורים אינם כדבעי בעניין ח"נ, אך כיון שלא היה מטבעו לפנות למי שלא בא אליו, וגם לדבר בהתוועדות לא רצה משום שלא כולם שייכים לזה, ע"כ דיבר בהתוועדות שהמחשבה היא לבוש המיוחד, ויש בה ג' דרגות וכל אחת

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

מהן נוגעת בנפש. שאר התמימים שישבו בהתוועדות תמהו מה זה שפתאום החל מדבר השכלה, אך אלו שהיו צריכים להבין קלטו את התוכן הפנימי, ובכמה ימים נכנסו ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר הרי"צ וביקשו תיקון.

(מר' יואל שיחי' כהן)

קצת. פעם שאל החסיד ר' חאטשע פייגין את כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ הכיכד יכול למלאות את תפקידו כמשפיע ולתבוע מהשומעים ענינים שחסרים אף אצלו, וענה לו כ"ק אדמו"ר "אז מ'מאנט בא זיך אויך, מאכט ניט אויס" [כשתבוע גם מעצמו, אין זה משנה כ"כ].

כעין זה היה סיפור נוסף על חסיד אחר שגם שאל כן וענה לו כ"ק אדמו"ר נשי"ד "נו, דארף מען מאנען בא זיך אויך" [נו, אכן יש לתבוע גם מעצמו].

(מר' יואל שיחי' כהן)

קצט. בעת שבא א' התמימים ללמוד בתו"ת אצל המשפיע ר' חאצע פייגין, הגיע כמובן עם חבילות רבות וכן כר על גבו. שאלו ר' חאצע "מה זה, וכי באת הנה לישון?". וכן בעת שאכלו התמימים מזונות קודם התפילה בביתו של ר' חאצע ניגש אותו תמים אל בעלת הבית ואמר שהמזונות טובים מאוד, ופרצו כל התמימים בצחוק גדול.

(מא' מאנ"ש)

ר. אף שהחסיד ר' חאטשע פייגין היה משכיל נפלא, מ"מ בעת שהיה אחרי 'לחיים' היה אומר שהתקשרות אמיתית היא מה שא' נכנס ליחידות ושואל עניין בגשמיות, צרכי פרנסה ואיזה סוס לקנות, ולא כששואלים ענינים בעבודת ה'.

(מר' יואל שיחי' כהן)

ר.א. פעם התוועדו החסידים, ודיבר ר' חאטשע (יחזקאל) פייגין על אודות כמה שנתערורו

החסיד ר' יחזקאל פייגין הי"ד

רשימת סיפורים

לתשובה מחמת הרע וכו'. לפתע נודע להם שנודע לג.פ.א.ו על ההתוועדות ונשקפת להם סכנה, והחלו לטקס עצות איך לנוס על נפשם.

אמר להם ר' חאטשע שהגשמיות נוגעת אצלם יותר מן הרוחניות, דאל"כ מדוע כשדובר אודות חסרונות ברוחניות בכו כולם, ואילו כעת כאשר מדובר על סכנה גשמית אינם בוכים, אלא משום שיודעים שכעת אין תועלת בבכיה אלא עליהם לטקס עצה מה לעשות בפועל, אך כאשר דובר אודות סכנות רוחניות, הרי לא חשבו לעשות מאומה, ולכן בכו.

(בשם ר' יואל שיחי' כהן)

רב. פעם טייל כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ יחד עם ר' חאטשע פייגין משך כשעה וחצי, וכל הזמן הסביר דברי חסידות. ר' חאטשע לא הבין דבר מן הנאמר, אך מ"מ נענע בראשו לאות שהוא אכן מבין. לאחר מכן אמר ר' חאטשע שלא הבין כלום, אך היה זה תענוג גדול לשמיעה ולא רצה שייפסק.

(מר' שלמה זלמן מאיעסקי ששמע מר' יואל שיחי' כהן)

רג. ר' חאטשע פייגין אמר פעם שיש להרגיל את הראש ש'רוחניות הינה מציאות'.

(מר' יואל שיחי' כהן)

רד. החסיד ר' חאטשע פייגין אמר שכמה שאנו מדברים בהפשטה באו"ס שלפנה"צ, אי"ז אפילו ההפשטה של מלכות דמלכות דעשיה הרוחנית.

(מר' יואל שיחי' כהן)

רה. פעם התוועד כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ והתקרב זמן שקיעת החמה, ורצה החסיד ר' חאטשע פייגין שההתוועדות תימשך מעט יותר וע"כ סידר שיאמרו שהזמן עוד מוקדם (הוא בעצמו לא היה מוכן לומר כן).

הרבי גילה עד"ז ופנה אליו ואמר לו "הערצו חאטשע, או"ס איז ניט מציאות אמיתי, גילוי העצם איז ניט מציאות אמיתי, מנחה איז מציאות אמיתי" [שמע חאטשע, או"ס אינו מציאות אמיתית, גילוי העצם אינו מציאות אמיתית, תפילת מנחה הינה מציאות אמיתית].

(מר' יואל שיחי' כהן, וביאר שלגבי ר' חאטשע כל ענינו היה להבין באו"ס ובגילוי העצם)

ר' זלמן משה היצחקי

תרל"ג - תשי"ב. מחסידי חב"ד בשלושת הדורות האחרונים, ומגדולי המשפיעים בברה"מ ובאה"ק, נודע בשל סגנונו החריף. אחר פטירתו כתב עליו כ"ק אדמו"ר את התואר 'צ"ל'. אודותיו ראה בספר 'אנשים חסידים היו'.

רן. פעם נזדמן ר' זלמן משה לאוטוואצק, ור' יחזקאל פייגין ביקש ממנו שיתוועד עם התמימים, והסכים. התמימים לא הכירו את סגנון ההתוועדויות של ר' זלמן משה. ר' זלמן משה בא להתוועדות, לקח כוס של י"ש לאמירת "לחיים", ובמשך כחצי שעה לא אמר דבר. רק שתה את הי"ש ושחק. לאח"ז החל לפתע לצעוק: "סאיז ניט קיין שפילעלייקע! סאיז דא א נפש אלוקית און א נפש הבהמית" [זהו לא משחק! יש כאן נפש אלוקית ונפש בהמית]. וכל הלילה רק דפק על השולחן וחזר על דברים אלו.

החסיד ר' זלמן משה היצחקי

(מר' זעליג פלדמן)

רז. פעם התוועד ר' זלמן משה בנעוול ודיבר בעניין 'א סאיז ניטע קיין וועלט' [שאינ עולם], ובדיוק באותה העת ישב מולו בחור שענינו היה להיות מושלם, שהיה משכיל, למדן, עובד וכו'. פנה ר' זלמן אל אותו בחור ואמר לו שהוא (הבחור) הנפה"ב שלו (של רז"מ), ורוצה לפתותו שיש עולם, וצעק עליו שלא יעלה בידו וכו', וכה חזר על דברים אלו כמה פעמים, עד שכעס ר' זלמן על הנפה"ב - הבחור, וסטר לו.

(בשם ר' נחום גולדשמיד)

ר' ישראל נעוולער

ר' ישראל לזין מנעוועל, תרמ"ה-תש"ה. מחסידי אדמו"ר הרשב"ב ואדמו"ר הריי"צ ומתלמידי ישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש. משפיע ו'עובד' מפורסם. נאסר פעמיים ע"י הסובייטים על פעילותו בהפצת היהדות בכריה"מ. אודותיו ראה בספר 'ר' ישראל נעוולער - רשמים ביוגרפים'.

רח. אמר ר' ישראל נעוולער: יכול להיות אחד שיעמוד ויתפלל כדבעי, בטוב טעם. און ער ווינטשט זיך [והוא מקווה] שלכל הפחות ברחא [עז] תראהו ותענע בראשה, טוב התפללת...

רט. סיפר הרב יהושע זעליג פלדמן: בעת שהיה ר' ישראל נעוולער תלמיד בישיבה, ביקש ממנו פעם כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב שישג לפני העמוד, אך ר' ישראל סירב באומרו אשר הוא מתפלל באריכות וע"כ אינו יכול לגשת.

וביאר הריי"ז שאין זה מצד העדר דרך ארץ, אלא משום שר' ישראל הרגיש אשר אריכות התפילה היא חיותו ואינו יכול מבלעדיה. אמנם בכ"ז היה עליו לבטל את עצמו לקיים ציווי הרבי, וזוהי דרגה נעלית (בדוגמת הסיפור מר' יוסף בעל עגלה שמובא בהקדמת ספר פוקח עורים).

ר' חיים שאול ברוק

תרנ"ד - תשכ"ה. מחסידי חב"ד בשלושת הדורות האחרונים ובעל מס"נ, שימש כראש ישיבת תומכי תמימים בזוועל ולאחמ"כ כמשפיע ור"י בישיבת אחי תמימים בראשל"צ. אודותיו ראה בספר 'מעשה חשב'.

רי. כשהיה ר' שאול ברוק משפיע בתו"ת דתל-אביב ולאחר מכן באחי תמימים בראשון-לציון, לא הסכים לסייד את הקירות, באומר "אויף טינעף וואקסט בעסער" [על לכלוך גדלים טוב יותר].

(מר' זעליג פלדמן)

ריא. פעם אמר ר' שאול ברוק, שהטעם ש"ת"ח שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה" (שבת קיד, א) הוא משום שלא יש כ"א רבב א'.

חסידים ומתנגדים

ריב. חסידים הראשונים רצו לקחת לעצמם השם 'בעלי-תשובה', אך לא עשו כן כיון שיעלה מכך שאלו שאינם חסידים הרי הם ההיפך מבע"ת. אמנם המתנגדים נטלו לעצמם השם 'מתנגדים' וקראו את החסידים בשמם.

(מר' שלמה חיים קסלמן)

ריג. מספרים שפעם נזדמן לחסיד אחד לעבור בדרכו בעיירה שהשתייכה אז למתנגדים. כשראוהו המתנגדים, שאלוהו בכדי לבדוקו: מה ההפרש בין חסיד למתנגד? והשיב, שחסיד חושב אודות עצמו, ומתנגד חושב אודות הקב"ה. כשראו זאת המתנגדים, סברו שאינו חסיד, אלא כמותם, ויניחוהו. לאחר מכן שאלוהו למה התכוון, והסביר שאצל החסיד מונח בפשיטות שהקב"ה ישנו במציאות, והוא חושב לעצמו האם גם הוא נמצא. לעומת זאת, אצל המתנגד ברור שהוא עצמו קיים, ללא כל ספק. אך הוא חושב ומביא ראיות, לכך שגם הקב"ה קיים.

ריד. ר' שמואל לוויטין תמיד מספר סיפור זה: היה מתנגד שהיה נוהג לערוך תיקון חצות כל לילה, והיה מקפיד לסגור כל הדלתות ולהגיף החלונות כדי שלא יראוהו בשעת מעשה, שהרי הוא 'הצנע לכת'. אך כיון שהכל סגור אף אחד לא רואהו, היה משאיר חריץ פתוח בחלון למען ידעו שהוא ניחן גם ב'הצנע לכת'.

רטו. מתנגד אחד נטפל פעם לחסיד ושאלו מדוע זה נוסע אל רבו ומה תועלת יש לו בדבר, ענה החסיד שזהו משום שלרבו יש רוח-הקודש. לא הרפה המתנגד ושאל "וכי בשביל שלרבי יש רוח"ק מדוע זה הנך צריך לנסוע אליו?". השיב לו החסיד בחכמה, שבעת נסיעתו אל רבו, הרי שהוא מחכימו ומסייעו שגם לו יהיה רוח-הקודש!

נדהם המתנגד וביקש לבחון את החסיד, ואמר לו שכעת יהרהר במחשבתו דבר מה, ועליו להוכיח שיודע מה עלה במחשבתו, והחל המתנגד להעמיק באיזה ענין. אחר משך זמן פנה אליו החסיד ואמר לו שכעת הוא הרהר אודות הקב"ה. חייך המתנגד ואמר: "לא ולא! הרי שאין לך רוח-הקודש!". השיב לו החסיד: "אמנם כעת יודע הנך שאינני בעל רוח-הקודש, אך לפחות אתה יודע מדוע אני נוסע אל הרבי!" (דהיינו כדי לעורר מחשבתו אודות עניני אלוקות).

(מר' יואל שיחי כהן)

החסיד ר' פרץ מוצ'קין

רטז. שח הרב פרץ מוצקין אודות הנאמר באבות (ד, ג) "אל תהי בז לכל אדם ואל תהי מפליג לכל דבר, שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום", ש"אדם" זה הוא החסיד, ו"אל תהי בז" ולועג לו, כיון "שאיין לך חסיד שאין לו שעה" ביום בה הוא חושב על עצמו וממילא כבר יתחרט על מעשיו. ואילו "דבר" זה המתנגד, ואל תהי מפליג" להגדילו ולרוממו על מעשיו, כיון "שאיין לך מתנגד שאין לו מקום" - "ער וועט זיך שוין געפינען אן ארט פאר זיך" [וודאי הוא כבר ימצא מקום לעצמו].

ריז. באחת מהתוועדויות ליל שישי תיאר כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ את ההבדל בסדר העבודה של חסיד ומתנגד בליל זה, שהמתנגד יושב ומעמיק בספר חו"מ גדול, כשלתע צצה אצלו איזו קושיא בדברים, ומעיין היטב עד שמוצא לה תירוץ, ואח"כ עולה שאלה נוספת, ומעמיק עוד ומוצא גם את תשובתה, וכה סותר ובונה פורק ומיישב עד שכשמאיר הבוקר הרי לו פלפול נאה ומוכן, וודאי לו שכעת החכים את קוב"ה ופמלייתו בהסברו המלומד, ומתוך כך הולך להתפלל בכוונת פירוש המילות, ואפילו כשמגיע לדברי דוד "לך הוי' הגדולה" חושב בליבו שאין זה נוגע אצלו, כ"א דוד המלך הוא שאמר כן, ובסיומו הולך לסעוד סעודת הבוקר בברכה לפניו ואחריה, ומיד לאחר מכן מתיישב ללמוד חוק שיעוריו הקבועים, ואין מלבדו ואפס זולתו.

ואילו החסיד, הנה כל הלילה למד במאמר של אדמו"ר האמצעי העוסק בעניין חכמה שבאצילות, והוקשה לו הכיצד הובא לזה משל מחכמה שבנפשו של האדם, דאף שהוא משל טוב מ"מ הרי אין ערך ודמיון בין זה לזה כלל, וכה יושב ומעמיק ולא מוצא תשובה לתמיהתו, וכבר האיר היום והוא עדיין לא יודע הפשט במאמר, וכיון שהוא עייף, פורש לנוח איזה זמן, ובתוך פחות משעה קם ויוצא לטבול במקווה, וטרם שבא להתפלל חושב שהרי צריך להקדים לימוד דא"ח לפני התפילה, ומעיין שוב באותו המאמר ומקווה שאולי יערה עליו רוח ממרום ובין כה יבין המאמר, ולומד כמה שעות וחושב ועדיין לא עלה בידו להבין, ומ"מ להתפלל הרי צריך,

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

וכשפותח בתיבות "הודו לה" מהרהר לעצמו: האם אכן הנני נותן שבח לה' ומודה לו? והרי אני מציאות לעצמי! וכה מהרהר ומשתדל לפעול בעצמו הודיה לה' באמת, כשלפתע מביט בשעון ורואה שנותרו דקות מועטות עד לשקיעת החמה, וכיון שצריך להתפלל, הרי מיד חוטף הוא את שאר התפילה במהירות ובמרוצת כ'בעל עגלה'.

א"כ המתנגד גם למד וחיידש בתורה וגם התפלל בכוונה, והרי הוא נהנה מכל העולמות. ואילו החסיד, כל הלילה השתגע ללא תועלת ובסוף גם לא הבין את הפשט במאמר, וגם להתפלל בסוף לא הספיק אלא במרוצה כבעל עגלה.

וסיים כ"ק אדמו"ר הרי"צ, "אז אונזער גיהנום איז בעסער פאר זייער גן עדן" [הגיהנום שלנו עדיף על גן העדן שלהם].

(מר' יואל שיחי' כהן, וביאר שגן העדן של המתנגד הוא 'שלו', ואילו הגיהנום של החסיד הוא 'לא שלו')

רית. הרב יואל שיחי' כהן אמר פעם דמנין יודע המתנגד שיש אלוקים בעולם? אין זה אלא משום שדבר זה נכתב ברמב"ם ולא מצינו שראב"ד ישיג על כך...

אדמו"רי פולין

ריט. המגיד מקאז'ניץ היה בעל ייסורים גדול, והיה סובל רבות. אך למרות זאת, אף פעם לא שמע אותו איש מתלונן על צעריו. פעם שאלוהו, איך זה שאינו מביע את צעריו כלפי חוץ. והשיב, שכל עוה"ז ומלואו כלל אינו תופס מקום בעיניו, עד שהוא לא רואה כל צורך לתת אנחה מחמת מה שקורה לו בעוה"ז.

רכ. בהיות ר' ישראל רוז'ינער ילד, למד אצל המלמד את המשנה ש"המהלך... ואינו יודע מתי שבת, מונה ו', ומשמר. או שומר, ומונה ו"'. שאלי רי"ז את המלמד, כיצד יכול להיות מצב שבו "אינו יודע מתי שבת", והשיבו המלמד, שכגון ששכח. אמר רי"ז: "ער קאן דאך א קוק טאן אויפ'ן הימל וועט ער זעהן" [והרי הוא יכול להביט בשמים ולראות].

(מר' שלמה חיים קסלמן)

רשימת סיפורים

רכא. פעם נסעו כמה מחסידי ר' ברוך ממזיבז לרבים, ובדרכם פגשו את הרה"ק ר' לוי"צ מברדיצ'ב, וביקש להצטרף אליהם. אמרו לו החסידים, שאצל רבם ההנהגה היא מאד מוקפדת ומסודרת ואילו הוא ידוע כיבעל התפעלות' גדול, ויכול לגרום למבוכה. הבטיח להם רלוי"צ שיעצור עצמו, ויתאפק מלגלות רגשי התפעלות, והסכימו החסידים לקחתו עמם. וכך הוה, וכל משך הביקור החזיק עצמו רלוי"צ מהתפעלות והתלהבות.

בעת הסעודות, כפי הנהוג אצל ר' ברוך, היו הממונים מגישים אוכל ובסדר מסודר, לכל אחד מנה כפי טעמו. כשהגיעו לרלוי"צ עם הדגים, שאלו אותו "איהר האט ליב מיט פעפער?" [האם אתם אוהבים עם פלפל?] כאן כבר לא יכל הרלוי"צ להתאפק, קפץ על השולחן בהתלהבות וצעק: "איך האב ליב דעם באשעפער" [אני אוהב את הקב"ה!].

(מר' אלי' שיחי' לאנדא)

רכב. ר' שלמה חיים קסלמן סיפר שידוע שהרב זושא מאניפולי ור' מענדל הורודוקער (ואולי אף ר' אלימלך מליזענסק) היו נשמות דאצילות, וכשהיה ר' זושא מתבונן בהחיות האלוקית היה חש במעיו, ומ"מ ביקש שיזכה ליראה כמו האופנים, ומיד שנתנו לו ביקש שיקחו זאת ממנו כי אינו יכול לסובלה.

רכג. בימי ר' אלימלך מליזענסק היתה תקופה שהיו הרבה גניבות בעיר, והוחלט שבכל לילה יסיירו כמה מאנשי העיר, עפ"י גורל. כיון שלעיתים עלה גורלם של העשירים, היו אלו שוכרים את העניים בכסף להחליפם ולמלאות את מקומם. פעם הלך ר' אלימלך בשעת לפנות בוקר מחוץ לביתו, וראהו אחד מהם ושאלו "רבי, פאר וועמען היט איר היינט באנאכט?" [רבי, עבור מי אתה שומר הלילה?]. ביקש ממנו ר' אלימלך לשמו וכתובת מגוריו, ולמחר באו אליו מחצר הרבי לבקשו להיות שמש בבית הרב.

מצבת קברו של רבי אלימלך מליזענסק (מר' יואל שיחי' כהן)

תשורה מחתונת לנגזם - לאופער

רכד. ידוע שהוואלפער, שהיה מתלמידי הגדולים של המגיד נ"ע, ירד ממדרגתו ונפל למחלת השכרות, והיות ולא הי' אדם בריא ביותר, היה משתכר מיד עם החלו לשתות. בעת שכרותו היה אומר הרבה דא"ח, ובאותה התקופה, שלא רבים ידעו ע"ד חסידות, היו השומעים שואלים אותו מאין קיבל דברים אלו, והיה אומר "פון דארטן וואו איך האב גיהערט וועט איהר שיין ניט קענען, נאר אז איר ווילט הערען איז פארט קיין ליאזנא" [מהיכן שאני שמעתי - כבר אינך יכול לשמוע, אבל אם ברצונך לשמוע - סע לליאזנא].

(מר' זלמן סקאבלא)

רכה. ידוע שהוואלפער לא רצה שיכירוהו, וע"כ היה נד מעיר לעיר יחד עם קבוצת עניים, ופעם קרה שנזדמנו לשבות בעיר וילנא. נכנס הוואלפער לבית מדרשו של הגאון, וראה נרות דלוקים כמנין "שבת", אמר הוואלפער "בא דעם רביין אין ביהמ"ד האט געברענט נאהר איין ליכט אבער ס'איז גיווען ליכטיקער און ליכטיקער א פולע ליכטיקער" [בבית המדרש של הרבי דלק רק נר אחד, אך הוא היה מאיר באור יקריות].

(מר' זלמן סקאבלא)

רכו. ר' אהרן מקרלין (המכונה 'ר' אהרן הגדול') היה אומר, שבכל יום הוא שמח מהברכה ש"לא עשני גוי".

(מר' משה לייב שפירא)

רכז. אחד מחסידי הצ"צ ביקר אצל שלושים-וששה אדמורי"ם שונים, ופעם נזדמן אל הוילעדניקער שהיה ידוע כקורא מחשבות ועונה עליהן, ועקב קושי הדרך התעכב בדרכו והגיע לשם בעש"ק קודם השקיעה.

מנהגו של הוילעדניקער היה לאסוף בחדרו מנין לתפילה, כשהוא עצמו היה נשאר להתפלל באריכות אחר המנין וכל החסידים היו עומדים ומחכים שיסיים תפילתו, ואחר שגמר הי' מברכם לשבת שלום. כשסיים אותו חסיד להתפלל וראה שהוילעדניקער עודו שקוע בתפילה, חשב לעצמו לנצל את הזמן לחזור במחשבה על מאמר ד"ה "אין ערוך לך ואין זולתך" (המבאר שאלו ד' מדרגות) ששמע לאחרונה מכ"ק אדמו"ר הצ"צ. מרוב עמקותו בחזרת המאמר, לא שת ליבו לכך שהוילעדניקער כבר סיים תפילתו וכבר עברו כל החסידים אצלו. כשראו הוילעדניקער, ניגש אליו ואמר: "אין ערוך לך אביס'ל געגאנגען אביס'ל געפארען שבתא טבא שבתא טבא", והלך.

רשימת סיפורים

כשמוע החסיד דברים אלו הרהר בליבו "אז ער (היינו הצ"צ) וואלט ניט אזוי געזאגט", הסתובב אליו הוילעדניקער ואמר "המהרהר אחר רבו כמהרהר אחר השכינה". מיד חשב החסיד בליבו "איך מיר א רבי" [יש לי רבי משלי], פנה אליו הוילעדניקער ואמר: "המהרהר אחר רבו" - כאשר חושב שרבו זה אחר, הרי זה "כמהרהר אחר השכינה".

נרתע החסיד וחשב לעצמו שאילו הוילעדניקער היה בליובאוויטש ודאי כבר היו מעמידים אותו על השולחן ומלקים אותו באחוריו על גילוי מופתים שכאלה, [וואלט מען עם געלייגט אפ'ן טיש פאר אזוינע מופתים?], ושוב פנה אליו הוילעדניקער ואמר: "המהרהר אחר רבו" - כשמהרהר שילקו את רבו באחוריו, הרי זה "כמהרהר אחר השכינה"... (וראה בשינוים ברמ"ח אותיות א' קכ"ה חצי הראשון - וחצי השני עיין לקורשו"מ אות ק"ב).

(מר' זלמן סקאבלא)

רכה. אחד מאדמור"י פולין אמר פעם שהענין של מקוה הוא "אז טוט ער זיך אויס, טוט ער זיך אן, אבל באמצע איז ער ניטא".

(מר' יואל שיחי כהן)

לזכות

החתן הרה"ת אחיעזר שיחי'

והכלה מרת חנה תחי'

לנגזם

לרגל נישואיהם בשעתומ"צ

י' סיון ה'תשע"ז - שנת הקהל

ולזכות הוריהם

הרה"ח ר' שמואל מנחם מענדל וזוגתו מרת בריינא שיחיו

לנגזם

הרה"ח ר' פסח שמעון וזוגתו מרת אלישבע שיחיו

לאופער

וזקניהם

הרה"ח ר' מנחם מענדל הכהן וזוגתו מרת גאלדא שיחיו

אראנאוו

מרת ביילא שטילערמאן

